

TULE MUOTOKUVAAN, kun

Valmistut ylioppilaaksi, kokiksi, papiksi tai muuksi

Saavutat tärkeän virstanpylvään, 1 v, 2 v, 27 v, 50 v tai hopeahäät

*Kaikenlaiset kuvaukset
niin studiossa kuin
miljöössä. Ota yhteyttä
niin toteutamme
kuvauksenne
ammattitaidolla.*

*Tai muu pakottava syy, kun
tuntuu että on pakko saada
kunnon kuva*

*Liike on avoinna ma-pe 8-11 ja 12-16.30,
muulloin tarpeen mukaan.
Ajanvaraus puh. 222 1667 ja 040 737 0104
Pispalan valtatie 27*

Valokuvaamo Hildén

Pispalalainen on foorumi kaikille pispalalaisille. Se jaetaan ilmaiseksi kaikkiin Pispalan, Tahmelan ja Hyhkyn talouksiin. Kirjoituksia, mielipiteitä, jutunaiheita ja muuta sellaista voi toimittaa lehden tekijöille ja asukasyhdistyksen toimikunnan jäsenille. Niitä voi lähettää tai jättää lehden postilaatikkoon Pispalan kirjastoon, Tahmelankatu 14, avoinna ma-pe 14-20, la 12-17.

PISPALALAINEN 1/2002

Päätoimittaja: Johanna Vehkoo

p. 041 525 7454

johanna.vehkoo@uta.fi

Tähän lehteen kirjoittaneet: Riikka Kaihovaara, Kerbo Kallonen, Kari Lehtinen, Jorma Markkula, Arto Minkkinen, Veikko Niskavaara, Irma Rantonen, Kirsti Salo, Lotta Tuohino, Kimmo Uotila, Pasi Virtamo

Valokuvat: Tuula Aho, Jani Ikonen (kansikuva), Ilpo Mikkonen, Veikko Niskavaara, Irma Rantonen, Johanna Vehkoo

Piirroksia: Heikki-Pekka Miettinen ja Janne Jäppinen

Ulkoasu: Jussi Tuulensuu

Sivunvalmistus: Asemointipalvelu Leinonen

Painopaikka: PAM-Print, Tampere 2002

Painos: 3 500

Julkaisija: Pispalan asukasyhdistys ry.

Pispalan asukasyhdistyksen toimikunta 2001-2002:

Puheenjohtaja: Pasi Virtamo

Kannaksenkatu 2, p. 050 3605710

Sihteeri: Aarne Raevaara

Rinnekatu 10, p. 041 522 4636

Taloudenhoitaja: Pirkko Saloranta

Tahmelankatu 11 A 5

Jukka Haveri

Tahmelan valtatie 63 as.1, p. 050 378 5045

Jyrki Kaipainen

p. 041 434 4399

Pekka Kuisma

Viikinsaarenkatu 1 B,

p. 214 9464 ja 0400 705 266

Ismo Lähtenmäki

Kannaksenkatu 17, p. 214 1410

Reino Tusa

Tahmelan viertotie 36 B, p. 212 6366

Kimmo Uotila

Pispalanharju 29 A 6

Johanna Vehkoo

pääkirjoitus toukokuussa 2002

Vuokra-asunnon etsiminen Pispalasta on näinä päivinä tuskaisaa puuhaa. Siinä vaiheessa kun on kolme viikkoa aikaa eikä asunnosta tietoaakaan, alkaa hiukan hermostuttua. Hankalaa olisi tätä lehteäkin Hervannasta käsin tehdä. Tällä kertaa minulla kävi säkä, mutta entä muut köyhymykset, jotka joutuvat muuttamaan puutalokämpästään? Vuokralla asuminen kun on aina epävarmaa, eikä vuokralaisten oikeuksia juuri tunnusteta. Vaipailla markkinoilla joutuu maksamaan hillittömiä välityspalkkioita ja tolkkuttomia takuuvuokria. Jos aikoo Pispalassa pysyä, pitää vain luottaa viidakkorumpuun. Kaikki eivät tarvitse suihkua tai edes sisä vessaa, saati sellaista saunaksi kutsuttua kahden neliön koppia, joita uusiin asuntoihin rakennellaan. Moni karsisi mieluummin mukavuuksista, jos vain saisi asua halvalla ja mukavassa ympäristössä. Sellaisia asuntoja voisi joku ihmisystävä kunnostaa esimerkiksi Kierrätyskeskuksen taloon. Sekin talo lahoaa pystyyn, jos joku ei kohta tartu toimeen.

Johanna Vehkoo

Muistathan maksaa Pispalan asukasyhdistyksen jäsenmaksun vuodeksi 2002. Se on vaivaiset 5 €! Tämän lehden välissä jaetaan pankkisiirtolomake, mutta voit toki maksaa myös automaattilla: Leonia 800017-893796. Merkitse viestiksi "jäsenmaksu 2002" ja oma nimesi.

Aloitteet syöksyivät byrokratian mustaan aukkoon

Pispalan asukasyhdistys teki vuosi sitten toukokuussa kolme aloitetta kaupungille. Ne koskivat Pispalan asemakaavan ajanmukaisuuden arviointia, kaupungin omistamien tonttien ja asuinrakennusten tulevaa käyttöä sekä kadunvarsien kivimuurien päälle rakennettavia puuaitoja. Vuoden aikana kaupungin taholta ei ole kuulunut mitään – ainakaan virallisesti.

Pispalalaisten aloitteet ovat syntyneet halusta vaikuttaa oman asuinalueen omaleimaisuuden ja elämän laadun säilymiseen. Asukasyhdistys on ollut huolestunut siitä, että kaavassa on porsaanreikiä, joiden vuoksi Pispalan rakennushistorialliset ja maisemalliset arvot ovat vaarassa. Uudet talot rakennetaan käytännössä korkeammiksi kuin kaksi-kerroksisiksi, jolloin ne saattavat peittää ylempänä rinteessä olevien näköalan. Lisäksi talot ovat tosiasiaa kivitaloja, jotka on vain verhottu puulla.

Myös kaupungin omistamien kiinteistöjen rakennushistoriallinen arvo tulisi säilyttää. Rakennukset asukasyhdistys haluaisi pitää jatkossakin vuokra-asuntoina. Jos rakennukset myydään, ehtoihin täytyisi silloin sisällyttää korjausveloite.

Puuaitoja koskevalla aloitteella yhdistys pyrkii pääsemään eroon aitojen liian yhdenmukaisesta ilmeestä. Ajatus on, että asukkaat saisivat itse valita muutamasta mallista mieleisensä. Toiveena on myös vaihtaa aitojen materiaali nykyisestä, myrkyllisestä painekyllästetystä puusta lämpöpuuhun.

Miljööestetikko aikoo vastata puuaidoista

Puuaitoja ja kaupungin omistamia kiinteistöjä koskevat aloitteet on kirjattu saapuneiksi kaupungin kanslian diaariin. Sen tietojen mukaan puuaita-aloite on mennyt rakennusvalvontaan rakennustarkastaja **Kalevi Lammin** käsiteltäväksi, vaikka pispalalaiset olivat kohdistaneet sen kuntatekniikka- ja liikennesuunnitteluyksikölle. Lammin pöydältä asia on käynyt ainakin kaupunki-

kuva-arkkitehdin **Jalo Virkin** mietittävänä.

Virkki arvioi hallinnollisesti raskaaksi ja aikaa vieväksi aloitteen ideaa, että asukkaat osallistuisivat oman tontin kohdalla aitamallin valintaan.

”Esteettisesti on kyllä kannatettavaa, että aidoissa olisi vaihtelua. Kaupungin rakentamat aidat ovat tylsiä”, sanoo Virkki ja ilmoittaa kannattavansa myös aitojen materiaalin vaihtoa.

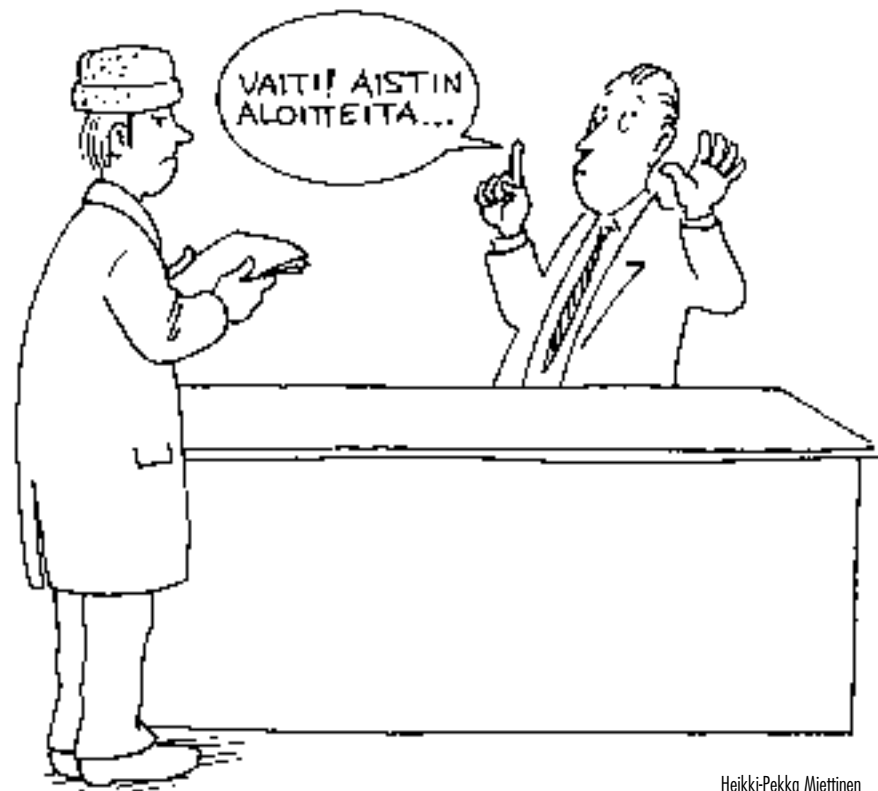
Rakennusvalvontaan tulee vähän kuntalaisten aloitteita ja ne johtavat harvoin toimenpiteisiin.

”Asiallisia aloitteita kyllä mietitään,

josko niille voisi jotakin tehdä”, kertoo Virkki.

Hän ei tiedä, miksi pispalalaisten aloitteesta ei ole tiedotettu asianosaisille. Hän arvelee syyksi sen, että aloite on kiertänyt niin monella hallinnon osastolla.

Aitoja koskeva aloite on päätynyt takaisin kuntatekniikka- ja liikennesuunnitteluyksikköön kaupunkimiljööestetikko **Liisa Salmen** käsiteltäväksi. Häneltä Pispalan asukasyhdistys voi odotella vastausta noin kuukauden kuluksaan. Hän on käynyt katsastamassa aitoja paikan päällä ja kannattaa sitä, että

Heikki-Pekko Miettinen

niissä lisätään vaihtelumahdollisuuksia. Hän suunnittelee vaihtoehtoiset mallit todennäköisesti itse.

”Materiaalin vaihtaminen sen sijaan ei ole nyt realistinen vaihtoehto taloudellisesta syystä”, kertoo Liisa Salmi, vaikka aikookin vielä keskustella asiasta rahan päällä istujien kanssa.

Lausuntokierros tuottaa hiljaisuutta

Kaupungin tontteja ja vuokra-asuntoja koskevan aloitteen pispalalaiset olivat osoittaneet kaupungin hallitukselle. Se on diaarin tietojen mukaan jatkanut matkaansa kiinteistöjohtaja **Matti Perämaan** pöydälle. Asiasta ehti kertomaan kiinteistötoimesta apulaistonttipäällikkö **Reino Pulkkinen**.

”Talot, joissa asuu vuokralaisia, kuuluvat asuntotoimelle ja tilakeskukselle. Ne arvioivat, pidetäänkö kiinteistöt kaupungilla ja remontoitaidanko ne”, sanoo Pulkkinen.

Jos kiinteistöistä päätetään luopua, ne siirtyvät kiinteistötoimen realisoitaviksi. Silloinkin pyydetään vielä lausunnot ainakin kaavoitukselta ja terveysviranomaisilta. Lopullisella myynnillä tavoitellaan voittoa kaupungin kassaan.

Vuokratonttia ei juuri koskaan myydä. Osa taloista kaupataan suojeluvelvoitteella. Myytyjä taloja veloitetaan purkamaan harvoin, ja vain esimerkiksi terveydellisistä syistä. Myynnin jälkeenkin vielä rakennuslupaviranomaisen valvoo, että ostaja noudattaa annettuja määräyksiä.

”Pispalalaisten aloite koskee neljää, viittä hallintokuntaa, joiden on annettava lausunto asiasta, mutta kyllä nopeammassa ajassa olisi vastattava kuin vuodessa”, kertoo Pulkkinen.

Asuntopoliittinen sihteeri **Tanja Mäkelä** asuntotoimesta ei ole kuullut aloitteesta, eikä suostu ottamaan siihen kantaa kuulopuheen varassa. Tilakeskuksen johtaja **Ilkka Ojala** ei myöskään muista nähneensä aloitetta lausuntokierroksella omassa yksikössään.

”Yleisenä periaatteena on, että jos se vain suinkin on järkevää, niin talot pidetään vuokratyössä. Huonokuntoisia taloja on pyritty myymään korjausvelvoitteella. Itse emme juuri saneeraa niitä”, sanoo Ojala.

Reino Pulkkinen ei osaa sanoa, koska pispalalaiset voisivat odottaa vastausta

aloitteeseensa.

”Tämä menee kaupunginhallitukseen, joka päättää siitä joko itse tai lähettää sen edelleen valtuustolle.”

Kanta päätetään inventoinnin jälkeen

Aloite asemakaavan ajanmukaisuuden tarkistamisesta on kirjattu saapuneeksi kaavoitusyksikön kirjaamossa. Sieltä tiedetään kertoa, että aloitteesta on jaettu kopiot ympäristölautakunnan jäsenille.

Lautakunnan puheenjohtaja **Jukka Järvinen** on tietoinen aloitteesta ja kertoo tapauksessa ryhtytn jo toimenpiteisiin. Hänen mukaansa aloitteiden käsittelyvastuu on virkamiehillä, joiden on hoidettava tiedottaminenkin.

”Aloitteesta riippuu sen käsittelytapa, mutta kohtuullinen aika on muutama kuukausi”, sanoo Järvinen.

Asemakaava-arkkitehti **Mikko Järven** mukaan kaavoitusyksikköön on harvoin tullut aloitteita, jotka olisivat olleet niin hyviä, että ne olisivat johtaneet toimenpiteisiin. Tekoihin johtavat aloitteet ovat yleensä ilmassa muutenkin ja kaupunki olisi toteuttanut ne joka tapauksessa.

Järvellä on kuitenkin muistikuva, että pispalalaisten kaava-aloitteeseen olisi vastattu. Hänen mukaansa kantaa on otettu jonkin valtuustoaloitteen yhteydessä.

Sinä aikana, jonka pispalalaisten kaava-aloite on vaellellut kaupungin hallinnossa, ei valtuusto ole käsitellyt ainakaan pöytäkirjojen mukaan Pispalan asemakaavan ajanmukaisuuden arviointia koskevaa aloitetta.

Pispalassa on meneillään rakennuskannan inventointi. Mikko Järven mukaan kaavoitusyksikön kanta on, että Pispalan asemakaavaa koskevista toimenpiteistä päätetään vasta sitten, kun inventointi on valmistunut. Rakennustutkija **Hannele Kuitunen** museotoimista kertoo, että lopullinen inventointiraportti julkistetaan ensi syyskuun loppupuolella. Koko Pispalan asemakaavaa ei todennäköisesti muuteta, vaikka siinä on ollut liikaa väljyyttä, eikä rakennusvalvonta ole siksi voinut evätä rakennuslupia oudoiltakaan uudisrakennuksilta.

”Kaavan muutos pieninä palasina on suojelun kannalta nopeampi tapa. Kult-

tuurihistoriallisesti arvokkaiden talojen ja pienien kokonaisuuksien suojeleminen on tällä hetkellä kiireellistä”, sanoo Kuitunen.

Asukasyhdistyksen puheenjohtajan **Pasi Virtamon** mukaan jokainen Pispalan vanha talo on arvokas. ”Koko Pispalan alue mukaan lukien Tahmela ja Hyhky ovat maisemallisesti arvokkaita”, siteeraa Virtamo rakennusinventoinnin väliraporttia.

Ilman julkisuutta aloite on kuolleena syntynyt

Emeritusprofessori **Olavi Borgin** mukaan kunnan hallinto erityisesti Tampereella on virkamiesjohtoista. Ulkopuolelta tulevat kuntalaisten aloitteet menevät nihkeästi eteenpäin. Jotkut virkamiehet pitävät niitä vähemmän tärkeinä tai jopa kiusallisina.

”Jos hallinnossa ei ole mahdollista nostaa asioita esiin alhaalta käsin, niin kyseessä on vakava demokratiavaje. Kunnan hallinto ei vielä pelaa meillä kansalaislähtöisenä”, sanoo professori Borg.

Hän opastaa tekemään aloitteet mahdollisimman suuren julkisuuden saattelemana. Aloitteen tekijöiden olisi myös syytä ottaa painostusmielessä yhteyttä hallintoon säännöllisin väliajoin eikä luottaa virkamiesten sanaan, että juttu olisi käsiteltyssä ja etenisi asianmukaisesti. Suora, henkilötason vaikuttaminen toimii parhaiten.

”Suuressa organisaatiossa, joka käsittelee paljon asioita, osa aloitteista voi luonnonomukaisesti hukkua. Se on kyllä esimerkki huonosta hallinnosta”, sanoo Borg.

Borg toimi Tampereen kaupunginvaltuustossa yli kolmekymmentä vuotta. Yksi hänen valtuustoaloitteistaan on pyörinyt kunnan hallinnossa kuusi vuotta, eikä se ole edes ennätys. Borgin aloite koskee aloitteiden käsittelyn nopeuttamista. Viivyttely taitaa olla osoitus virkamiesten huumorintajusta.

Pispalalaisten aloitteet ovat olleet kulkevinaan hallinnossa pitkiä mutkia ja laajoja lausuntokierroksia. Vaikka asiaa ei kukaan virkamies tunnustanutkaan, niin kyllä ne ovat selvästi unohtuneet jonnekin pahnahan pohjalle. Toivottavasti ei kuitenkaan virkamiesten nihkeyden tai huumorintajun takia.

Arto Minkinen

Ympäristökeskuksesta avustuksia korjaustöihin

Ympäristökeskukset jakavat ympäristöministeriön myöntämää rakennusperinnönhoitoavustusta. Vuonna 2002 avustuksiin on budjetoitu 1 241 000 euroa koko Suomen alueelle. Tampereella, ja Pispalassa, avustusta haetaan Pirkanmaan ympäristökeskuksesta. Hakemukset jätetään vuosittain lokakuun loppuun mennessä, mutta käsittelyajan vuoksi päätökset avustuksesta tulevat huhti-toukokuussa.

Avustukset on kohdistettu rakennuslailla suojeltuihin tai muutoin suojeltaviksi tarkoitettuihin rakennuksiin ja rakennettuihin alueisiin joilla on kulttuurihistoriallista merkitystä ja joiden avustamisella on säilymistä turvaava merkitys. Koko Pispala on määritelty valtakunnallisesti merkittäväksi kulttuurihistorialliseksi ympäristöksi Museoviraston ja ympäristöministeriön vuonna 1993 laatimassa selvityksessä. Tä-

män vuoksi alueella sijaitsevien vanhojen talojen korjaustöihin on hyvät mahdollisuudet saada avustusta.

Avustusta myönnetään rakennuksen ulkopuolisiin kunnostus- ja korjaustöihin. Näihin kuuluvat vesikaton, ikkunoiden ja ovien kunnostukset, julkisivujen kunnostustyöt sekä ulkomaalaukset. Myös perustukset, rakennuksen runkoon kohdistuvat korjaukset, hirsiseinien oikaisu- ja kengitykset kuuluvat

avustuksen piiriin.

Periaatteena on, että korjaustyöt avustettavassa kohteessa tehdään niin, että rakennuksen ominaisluonne ja historiallinen aitous säilyy. Avustus on tarkoitettu etupäässä rakenteen kunnostamiseen, ei uusimiseen, ja korjaus tulisi pyrkiä tekemään mahdollisimman pienin muutoksin. Myös rakennuksen käyttö tulisi pyrkiä sopeuttamaan olemassa oleviin tiloihin. Korjauksessa tu-

lisi käyttää perinteisiä työmenetelmiä ja rakenteellisia ratkaisuja sekä alkupe- räisiä tai niitä vastaavia materiaaleja.

Avustusta voidaan myöntää varsinaisten korjaustöiden lisäksi kulttuurihistoriallisten kohteiden säilyttämisen edellyttämiin selvityksiin ja valtakunnallisiin tiedotus- ja muihin projekteihin.

Avustuksen suuruus on enintään puolet toimenpiteiden kustannuksista. Avustus on käytettävä kolmen vuoden sisäl-

lä sen myöntämisestä. Hakemuskavakkeita ja ohjeita saa Pirkanmaan ympäristökeskuksesta sekä Pispalan kirjastosta.

Lisää tietoja yhteiskunnan tukimuodoista rakennusten korjaamiseen löytyy ympäristöministeriön sivulta: www.ymparisto.fi/aluekayt/kulttymp/avustus.htm

Irma Rantonen

Korjaajan tietopaketti

Pispalan puolesta

Asukas yhdistys on ollut mukana Pispalan kumppanuusprojektissa ja projektin menestyksen innoittamana luonnostellut Pispalan rakennuskulttuuri-ohjelmaa (PRO). Kumppanuusprojekti lähestyy kestävästä kehitystä sosiaalisen puolen kautta. PRO-Pispalaa on ajateltu astetta teknisemmäksi, mutta silti asukaslähtöiseksi keinoksi lisätä tietoisuutta kulttuuriympäristön merkityksestä ja sen hoidosta. Projektien välisen yhteistyön toivotaan tarjoavan molemmille huomattavia synergiaetuja.

PRO-Pispala on erityisesti kulttuuriympäristön suojeluun ja hyödyntämiseen tähtäävä hanke, joten siihen liittyvät osat tullevat toiminnallisesti linkittymään tähän ohjelman perusajatuksen. Alla olevat teemat muodostavat viitekehyksen ohjelman sisällölle, joskin hankesuunnitelman kautta ohjelma toivottavasti auttaa alkuun hyvinkin erilaisia projekteja.

PRO-Pispala hankesuunnitelma

– alueen asukkaiden toiveista koostuva ja jatkuvasti avoin luettelo rakennusperinnön ja julkisten tilojen käyttöön liittyvistä toimintaideoista

Ympäristökasvatusohjelma

– valottaa kulttuurihistoriallisen ympäristön merkitystä ihmisen fyysiseen ja psyykkiseen hyvinvointiin sekä sen pysyvyyden vaikutusta aluekehityksen kestävyyttä arvioitaessa

Korjausrakentamisen neuvontapiste

– vanhojen rakennusten omistajille, haltijoille ja niistä yleisesti kiinnostuneille suunnattu monialainen suunnittelu ja neuvontapalvelu

Rakentajapankin ja rakennustavaran kierrätyskeskuksen ylläpito

– perinnerakentamisolalla toimivien yhteenliittymä ja alalle kouluttautuminen sekä vanhan rakennustavaran saataminen uuteen käyttöön

PRO-Pispalan kannatussäätiön perustaminen

– tarjoaa niin yrityksille, yhteisöille kuin yksityisillekin mahdollisuuden tukea rakennusperinnön säilymistä sijoittamalla vanhan rakennuskannan hankintaan, korjaukseen ja vuokraamiseen tähtäävään toimintaan

Järjestöyhteistyö

– valtakunnantason päätöksentekoon vaikuttaminen ja yhteistyö kulttuuri- ja rakennusalan järjestöjen kanssa

PRO-Pispalan hankeluonnoskokonaisuudessaan verkossa <http://manseyhteisot.uta.fi/pispala/yhdistykset/asukas-yhdistys>.

Hanketta voi kommentoida Pispalan verkkosivujen keskustelussa, sähköpostilla Pasi Virtamolalle osoitteeseen enpavi@tpu.fi tai puhelimitse Veikko Niskavaaralle numeroon 040- 7765 198.

PRO-Pispalasta ja korjausrakentamisesta tiedot kokosivat Veikko Niskavaara ja Pasi Virtamo

Korjaamisessa on ideaa

Pispalan rakennettu ympäristö muuttuu kiihtyvään tahtiin. Vanhaa on kuitenkin vielä jäljellä. Jos Pispalan arvo kulttuurihistoriallisesti merkittävänä alueena halutaan säilyttää, on rakennusperinnöstä huolehdittava: ainoatakaan kunnostuskelpoista vanhaa taloa ei ole enää varaa purkaa. Rakennuksen säilyttämisen ja hoidon avainhenkilö on rakennuksen omistaja. Nykypäivänä asiaan

Perustukset ja vesikatto kannattaa korjata ensihätään, jotta rakennuksen säilyminen turvataan. Kurpitsatalon perustuksia hädäkorjattiin syyskuun 2001.

kuvaajan nimi

on saatavissa myös neuvoja ja rahallistakin tukea.

Korjausrakentajan kymmenen käsky (Lähde: Ympäristökeskuksen ohjeet ja Panu Kailan Talotohtori-kirja):

1. Älä korjaa kunnossa olevaa. Älä uusi korjattavissa olevaa. Paikkaa ja kunnosta.

Korjaustöistä suurin osa on muutoksia ja pieni osa vaurioiden korjauksia. Korjaus tulee sitä halvemaksi mitä vähemmän tehdään. Harkitse siksi tarkoin, mitkä muutokset ovat hintansa arvoisia.

2. Selvitä vaurion syy ja poista se. Korjaa vasta sitten ja korjaa entiselleen.

3. Käytä samoja materiaaleja ja työmenetelmiä kuin ennenkin on käytetty. Älä kokeile uutuuksilla.

4. Säilytä vanha rakenne. Ellei se olisi kelvollinen, ei talosta olisi koskaan tullut vanhaa. Vanhan rakennuksen historiallinen arvo on sen materiaalissa, ei vain sen tyyli- ja materiaali- ja työkäsitteissä. Mitä enemmän materiaalia poistetaan, sitä enemmän historiallista arvoa menetetään. Satavuotiaan rakennusosan toimitusaika on sata vuotta.

5. Jos voit, asu talossasi vuosi ennen kuin ryhdyt korjaamaan sitä. Ellei talosi riitä sinulle, vaihda mieluummin taloa.

6. Useimmat vauriot johtuvat huonosta hoidosta ja väärästä korjauksesta. Älä laiminlyö huoltotöitä. Älä usko huoltovapaisiin materiaaleihin, käytä mie-

luummin materiaaleja, joiden huolto on helppoa. Mikään korjaus ei ole lopullinen, vaan uusi lenkki ketjussa. Korjauksen on oltava korjattavissa, älä siis käytä ratkaisuja, joita on myöhemmin mahdotonta poistaa tai korjata.

7. Vanhojen rakennusten kauneus on niiden herkästi turmeltuissa mittasuhteissa ja yksityiskohdissa. Lämpö- ja äänitekniset korjaukset eivät saa määrätä rakennuksen ulkonäköä. Useimmiten korjaukseksi riittää seinärakenteiden tiivistäminen ja yläpohjan lisäeristys.

8. Hyväksy vinoutta ja pientä epäkäytännöllisyyttä. Hyväksy tyyli- ja materiaali- ja työkäsitteitä. Hyväksy vanhanaikaisia ratkaisuja.

9. Hylkää tyyli- ja materiaali- ja työkäsitteitä. Hylkää haaveet alkuperäistämisestä, vanhaan rakennukseen historian aikana tehdyt muutokset ovat aitoja muutoksia.

10. Jos sinulla on varaa rikkoo näitä käskyjä sinulla on varaa rakentaa uusi mielesi mukainen talo. Kenelläkään ei

ole varaa väittää, että satavuotias talo olisi huonosti rakennettu.

Lisää tietoa:

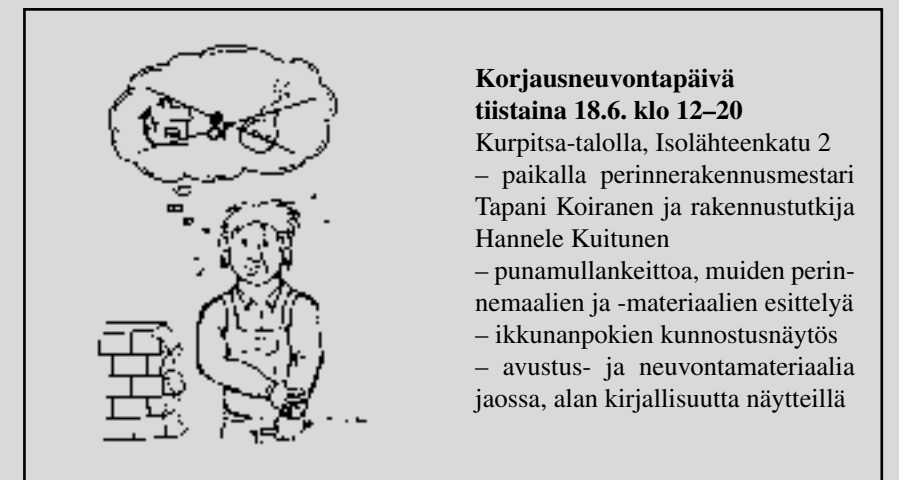
Pispalan kirjastoon perustetusta korjausrakentamisen teemahyllystä, josta löytyy muun muassa Panu Kailan teokset ja Museoviraston korjauskortisto, josta kirjastolla voi myös ottaa kopioita itselleen. Hyllyssä on myös avustuspöytäkirja, johon on koottu hakuohjeita esimerkiksi ympäristökeskuksen, kaupungin ja Museoviraston myöntämistä korjausavustuksista.

Verkossa korjausrakentamisen linkkejä löytyy ainakin Pispalan sivujen ”muu maailma” -osastolta osoitteesta <http://manseyhteisot.uta.fi/pispala/>

Kaupungin museotoimen perinnerakennusmestari Tapani Koiranen antaa ilmaista korjausneuvontaa ja tulee tilauksesta myös paikanpäälle arviointi- ja neuvontakäynnille. Puhelin 3146 5136 tai 040 559 9271.

Korjausneuvontapäivä tiistaina 18.6. klo 12–20

Kurpitsa-talolla, Isolähteenkatu 2
– paikalla perinnerakennusmestari Tapani Koiranen ja rakennustutkija Hannele Kuitunen
– punamullankeittoa, muiden perinnemaalien ja -materiaalien esittelyä
– ikkunanpoki- ja kunnostusnäytös
– avustus- ja neuvontamateriaalia jaossa, alan kirjallisuutta näytteillä

100 vuotta teatteria Pispalassa

Asukasyhdistys selvittää Pispalan Työväen näyttämön historiaa

Pispalan työväen näyttämö oli joskus 1950-luvun alussa vierailemassa Kuljun työväentalossa Lempäälässä. Esi-tyksen jälkeen oli näyttelijöille luvattu kuljetus takaisin Pispalaan, mutta jostain syystä tilattu kyyti ei saapunut paikalle. Puhelin oli toki keksitty, mutta laitteita oli harvassa eikä porukalla oikein ollut tietoa kenelle soittaa. Niinpä näyttelijäseurue otti lavasteet kainaloonsa ja käveli talvi-illassa Lempäälän Kuljusta Pispalan työväentalolle. Seuraavana aamuna näyttelijät menivät tunnollisesti kukin omille työpaikoilleen.

Teatteriharrastus edellytti silloin paitsi taiteellista kipinää myös valmiutta fyysisiin ja taloudellisiin uhrauksiin. Edellä kerrottu esimerkki ei ollut mitenkään poikkeuksellinen. Jos näyttelijältä puuttui jokin oleellinen tarpeisto-esine tai puvustuksen osa, hän hankki sen mukisematta eikä mieleenkään tullut laskuttaa teatteria. Harrastukseen sitouduttiin, ja teatteri koettiin vakavaksi sivistysharrastukseksi, ei miksikään vapaa-ajan täytteeksi.

Tuloksena oli harrastajateatteri, jota aikalaiset pitivät seudun merkittävimpänä. Monelle aukesi ammatilaisen ura – esiin on tullut ainakin 16 nimeä – sillä ammattiteattereiden kykyjenesijät istuivat ahkerasti katsomossa, nimekäimpinä ehkä Tampereen työväen teatterin legendaarinen johtaja Eino Salmelainen.

Muun muassa tällaisia asioita on selvinnyt, kun **Jorma Markkula** ja **Ilpo Mikkonen** ovat selvittelleet Pispalan työväen näyttämön historiaa opetusministeriön apurahan turvin. Asukasyhdistykselle myönnettiin 10 000 markan apuraha, ja työ käynnistyi tammikuun lopulla. Sittemmin on haastateltu useita näyttämön veteraaneja, tutkittu musoita ja arkistoja, skannattu talteen valokuvia näyttämöväen albumeista. Työ jatkuu. Ilpo Mikkonen on palkattu Pispalan kumppanuusprojektin kautta puoleksi vuodeksi hoitamaan tutkimusta. Hänen päivystyspaikkanaan on Pispala-

lan kirjasto.

Huvitoiminnasta työväen näyttämöksi

Näyttämötoiminta alkoi Pispalassa heti 1903, kun harjun alapuolelle Pispalan valtatie pään oli saatu työväentalo. Tampereen työväenyhdistyksen näyttämö oli aloittanut pari vuotta aikaisemmin, ja samaa tietä seurasi Pispalan työväenyhdistys – vaikka toimikin silloin Pohjois-Pirkkalan puolella eli maaseudulla. Näyttämötoiminnan tarkoitus oli toki alun perin hankkia iltamilla työväenyhdistykselle varoja, mutta alusta alkaen mukaan hakeutui naisia ja miehiä, joille teatteri sinänsä oli toiminnan sisältö ja tarkoitus.

Isoveli Tampereella kehittyi vähitellen Suomen johtavaksi ammattiteatteriksi. Pispalassa maksettiin palkkoja vain satunnaisesti vierailijoille, mutta taso vaatimukset olivat samat eikä ohjelmistoa tarvinnut hävetä minkään teatterin ohjelmiston rinnalla.

Nykyään on vaikea käsittää, millaisella energialla siihen aikaan pystyttiin harjoittelemaan ja esittämään niin suu-

ret klassikot, operetit, kansankomediat, vallankumousnäytelmät kuin salonki-komediatkin, toimimaan kuten repertuaariteatteri ja vielä hoitamaan siviilityötkin kunnialla. Teatterista kiinnostuneilla riitti innostusta myös urheiluharrastuksiin ja monet olivat aktiivisia poliittisissa ja ay-toiminnassa. Vapaa-ajan ongelmia ei todellakaan ollut.

Nimi Pispalan työväen näyttämö otettiin käyttöön 1933. Aiemmin näyttämö tunnettiin Pispalan työväenyhdistyksen tai työväenjärjestöjen näyttämönä. Yhdistysrekisteristä selviää kuitenkin, että näyttämöä ei ole koskaan rekisteröity itsenäisenä yhdistyksenä, vaikka sillä on ollut oma johtokunta ja talous. Johtokuntaan nimesivät edustajansa muut talossa toimineet järjestöt ja näyttämön henkilökunta, joka muuten sitoitui kirjallisella sopimuksella toteuttamaan annetut tehtävät ja noudattamaan talon sääntöjä. Sääntöjen noudattaminen ei ollutkaan mikään vähäpätöinen juttu: ensimmäisessä pykälässä veloitettiin noudattamamaan näyttämön toimissa ehdotonta raittiutta. Eikä kukaan muistelijoi-
sta olekaan maininnut alkoholin olleen esillä. Lienee sekin todiste taide-

harrastuksen syvällisyydestä.

Ensimmäinen työväentalo paloi jo 1908, mutta Pispalan väki rakensi heti uuden tilalle. Tämä talo laajeni moneen kertaan, etenkin juuri näyttämön tilojen kohdalta ja tarjosi tyyssijan kaikenlaiselle toiminnalle ravintolasta opintopiireihin. Talo kesti sodat ja poliittisen historian kolhut, mutta ei taloudellista voitontavoittelua. Tontti menetti vuonna 1963, talo purettiin ja tilalle rakennettiin kerrostalo. Työväentalo oli purkuhetkellä hyväkuntoinen, vain muutama vuosi sitten remontoitu. Näyttämön toiminta loppui talon purkamiseen kertaistokulla. Samalla jäi kodittomaksi maineikas urheiluseura Pispalan Tarmo, joka lähti evakkotaipaleelle toisiin kaupunginosiin.

Historian tutkimuksen kannalta saat-
taa olla kohtalokasta, että talo purettiin osissa. Näyttämön tilat jäivät joksikin aikaa pystyyn vielä kerrostalon rakentamisen jälkeenkin. Vaikuttaa siltä, että jossakin sekaannuksessa korvaamattomat näyttämön arkistot ja jäämistöt ovat joko joutuneet kaatopaikalle tai ainakin hajaantuneet eri paikkoihin. Esimerkiksi niin sanotut teatterin päiväkirjat ovat ainakin toistaiseksi kadoksissa. Näihin päiväkirjan muotoisiin vihkoihin merkittiin muistiin kaikki mahdollinen: harjoitukset, kokoukset, lipunmyynti, hankinnat, henkilöt ynnä muut.

Lopuksi siis pyyntö: jos jollakulla lukijoista on hallussaan Pispalan työväen näyttämön pääkirjat, kertokoon tietonsa Pispalan kirjastoon (p. 223 9654), Ilpo Mikkoselle (gsm 041 533 8744) tai Jorma Markkulalle (gsm 0400 809 585). Samat tahot ovat erittäin kiinnostuneita myös kaikesta muusta näyttämön toimintaan liittyvästä tiedosta ja materiaalista. Esimerkiksi työväentalosta kaivattaisiin 20-, 30- ja 40-luvuilta otettuja valokuvia.

Jorma Markkula

Kurpitsan kuulumisia

Kurpitsatalo ja varsinkin sen vesiputket kestivät kuluneen talven rasitukset hyvin, kiitos mahtavan talkooringin ja työllistettyjen, jotka jaksoivat lämmit-
tää taloa. Talven ajan talo oli auki sunnuntaisin, 1.5. siirrytään kesäaikaan ja talo on auki päivittäin.

Talon remontti jatkuu tänä kesänä. Remontin aloittamista vauhditti Tampereen museoiden maakunnallisen yksikön inventointiraportti Kurpitsatalon kulttuurihistoriallisesta arvosta.

Siinä sanotaan muun muassa seuraavaa: ”Tontin pohjois-, itä- ja kaakkoispuolille levittäytyvät ns. Tahmelan ryyti- eli palstanviljelysmaat, joiden rakentamatta jättämisestä on tehty ympäristöministeriössä päätös. Viljelysalue on ollut jo vuoden 1784 isoja kokartan mukaisesti niittynä ja säilynyt lähes kokonaan rakentamattomana nykypäiviin asti. Ala- ja Ylä-Pispalan alueet sekä Tahmela kuuluvat museoviraston vuonna 1993 määrittelemään valtakunnallisesti arvokkaaseen kulttuurihistorialliseen ympäristökokonaisuuteen, jossa Pirkanmaan maakuntamuseo parhaillaan tekee rakennuskannan inventointia.”

Raportin mukaan Kurpitsatalo edustaa perinteistä pispalalaista asuinrakentamista ja on säilyttänyt 20-luvun asunsa hyvin. ”Kohteella on rakennushistoriallisen arvonsa lisäksi myös suuri maisemallinen merkitys keskeisen sijaintipaikkansa vuoksi.”

Maakuntamuseo katsoo, että rakennus tulee säilyttää. Mahdollisissa korjaus- ja muutostöissä tulee huomioida kohteen kulttuurihistoriallinen arvo.

Maakuntamuseon näkemyksen mu-

kaan rakennus on paikallisesti merkittävä, luokkaa II.

Valitusprosessi kasvimaille rakentamisesta on edennyt korkeimpaan hallinto-oikeuteen. Päätöstä odotellessa toiminta jatkuu entisellään. Kasvimailla on nykyisin noin 200 viljelijää ja keväällä taas jaetaan tyhjiksi jääneitä palstoja. Asiaa kannattaa tiedustella maita vuokraavalta 4H-yhdistykseltä (puh. 040 701 9869, Tuula Rajakangas).

Elokuussa Kurpitsatalolle on suunnitteilla työleiri. Jos rahoitus onnistuu, saadaan 12 maahanmuuttajaa reilun viikon ajaksi tutustumaan suomalaisen elämäntapaan ja talkoomeiniin. Asiasta enemmän Kurpitsatalolla, seuraa myös ilmoitustaulua.

Kerbo Kallonen

Kurpitsayhdistyksen puheenjohtaja

KESÄN AIKATAULU:

1.5.–30.9. Kurpitsatalo auki joka päivä klo 13–19 • 18.5. klo 12 palsta-alueiden siivousta-
koot (roskalava talolla) • 20.5. klo 17 4H-yhdistys jakaa kasvimaapalstoja • 26.5. klo 13 Kurpitsaliikkeen vuosikokous • 14.–25. 8. työleiri • 24.8. klo 15 sadonkorjuujuhla

Kasvimaan jysintää (mies ja kone) hintaan 20 €/tunti, jäsenille 15 €. • Vuokrataan myös oksasilppuria hintaan 10 €/vrk. • Tilaa Kurpitsatalolta p. 041-525 7956

KIERRÄTYSVIIKONLOPPU

18.5–19.5. Kurpitsatalolla, Isolähteenkatu 2
• Tuo tarpeettomat ja vie tarvitsemasi tavarat, vaatteet ym. • Vain käyttökuntoiset! • Myös kasvien ja kukkien taimia voi kierrättää samalla • Pihalla telttakatokset tavarain jättöä varten • Talon avoinna la 10–16, su 12–17, p. 041 525 7956 • Kuljetukset tilattava viimeistään pe 17.5, puh. 050 340 3680 • Järjestää: Pispalan kierrätysyhdistys, Kurpitsaliike ja Pispalan kumppanuusprojekti

Ilpo Mikkonen

Historiikkiprojektin tiedotustilaisuudessa Pispalan kirjastolla olivat teatterineuvos Rauli Lehtonen, näyttämön viimeinen puheenjohtaja Uolevi Setälä sekä näyttämöstä kirjoittanut Esko Koivunen.

Johanna Veikko

Kierrätyskeskuksen talon kohtalo yhä avoin

Kierrätyskeskuksen talon kehikko uhkaa vajota, mutta tämä on estettävissä.

Rajaportin saunan vieressä kohoava keltainen entinen kierrätyskeskuksen talo on yksi Ylä-Pispalan näkyvimpiä rakennuksia. Talo on rakennettu jo 1920-luvulla, ja se on viimeisiä perinteisiä työläistaloja. Pispalan rakennusinventoinnissa kierrätyskeskuksen talo arvioitiin arvokkaaksi. Vuonna 1996 talo suojeltiin asemakaavalla saunayhdistyksen aloitteesta osana Rajaportin saunan miljöötä.

Aikoinaan talossa toimi Puukkoniemen kauppa, ja vanhat pispalalaiset

kutsuvatkin taloa Puukkoniemen taloksi. Kaupan lopetettua talo oli Tampereen kaupungin varastotilana. Kaupunki omistaa sekä talon että tontin. Varastokäyttöön jälkeen talossa toimi kymmenen vuotta Pispalan kierrätyskeskus. Kierrätyskeskus lopetettiin viime vuonna, ja sen jälkeen tyhjillään olevaa taloa on havitellut moni yhdistys ja järjestö.

Yhteistyössä Kierrätysyhdistyksen kanssa talon kunnostamista on suunnitellut opetushallituksen alainen Silta-projekti. Valmennuskeskus-Silta pyrkii

auttamaan ammatillisessa koulutuksessa olevia pääsemään työelämään. Silta-projekti olisi kunnostanut kierrätyskeskuksen talon kurssityönä mestarikisälli -periaatteella, eli kokeneemmat työntekijät olisivat opastaneet opiskelijoita remontoinnissa. Talo olisi kunnostettu ekologisen rakentamisen menetelmin. Korjattuun taloon olisi voitu perustaa esimerkiksi tukiasuntoja nuorille. Silta-projekti haki talon pelastamiseen avustusta Raha-automaattiyhdistykseltä, mutta ei saanut. Neuvottelut kaupungin asuntorahoitusrahastojen ja tilakeskuksen kanssa jatkuvat edelleen.

Koska Silta-projekti ei ole edennyt, ja talo seisoo edelleen tyhjillään, viime helmikuussa muut talon kunnostuksesta kiinnostuneet tamperelaiset perustivat uuden yhdistyksen nimeltä Tekemisen Paikka ry. Yhdistyksen nimissä on helpompi hakea rahallisia avustuksia ja olla yhteydessä kaupungin virkamiehiin.

Yhdistys kaavaili taloon asuinhuoneistoja, kokoustiloja, työhuoneita taiteilijoille ja kulttuuritoimintaa. Suunnitelmat olivat värikkäät: alakerran näyttelytiloissa olisi voinut pitää kahvilaa, galleriaa, teatteria ja vaikka halpaa mapapaikkaa. Tulevaisuudessa Tekemisen Paikka ry olisi voinut vuokrata talon tiloja eteenpäin, korjata ja ylläpitää taloa järjestämällä talkoita sekä pyörittää taloon liittyvää byrokratiaa. Yhdistys

toimii kuitenkin nyt säästöliekillä, sillä kierrätyskeskuksen talon kohtalo on yhä vaakaalaudalla. Tampereen kaupunki ei ole ollut innostunut luovuttamaan taloa millekään yhdistykselle, ainakaan ilman kunnollista rahoitusta ja korjaussuunnitelmaa. Tällä hetkellä kierrätyskeskuksen tontti on vuokrattavana ja talo myytävänä.

Viimeiset hetket käsillä

Entisöimisen ja remontoimisen ammatillaiset ovat päällisin puolin arvioineet talon kunnon. Ulospäin talo näyttää aika röttelöltä, mutta se on paremmassa kunnossa kuin uskoisikaan. Asuinkäytöön sopivia huoneita on kymmenkunta ja alimmassa kerroksessa liikehuoneistoksi sopivaa tilaa. Sähkökin virtaa, mutta sitä ei ole vedetty kaikkiin ylimpiin huoneisiin. Kylmä vesi tulee ja menee, mutta vuotavat vesijohdot ja viemärit on uusittava. Talon kehikko on vajoamassa, mutta sen voi estää. Isomman remontin tarpeessa on ainoastaan katto, josta vuotaa vettä ylimpään kerrokseen. Kosteutta on, mutta ei homeongelmaa. Kuitenkin jos kattoa ei saada pian korjattua, ensi syksyn sateet tuhoavat talon. Periaatteessa talon voisi kunnostaa talkoovoimin, jos ammattitaitoisia ihmisiä löytyisi.

Riikka Kaihovaara

Kirjastotalossa tarjolla kirjoja, koneita ja töitä

Vuokko Tolonen oli perustamassa Pispalan kirjastoa protestina kaupungin kirjaston lakkauttamiselle. Vuokon mukaan kirjastot ovat yhä edelleen vaarassa, mutta Pispalan yhdistyskirjasto jatkaa taistelua kirjojen ja kulttuurin puolesta. Tällä hetkellä niteitä on noin 13 000, jotka kaikki on nyt luetteloitu ja omilla paikoillaan kirjaston ylä- ja alakerrassa. Lahjoituksia tulee edelleen.

Kirjoja voi lainata kirjastoyhdistyksen kirjastokortilla. Yhdistyksen jäsenmaksu on aikuisilta 5 euroa ja alle 15-vuotailta 2 euroa. Ainoastaan lainaaminen vaatii kirjastokortin, muita kirjastotalon palveluita voi käyttää vapaasti. Yläkerrassa on lukutupa, jossa voi lukea lehtiä ja kirjoja. Lapsille on oma nurkkaus, johon on koottu lastenkirjoja. Alakeran kokoustiloja käyttävät monet yhdistykset ja taloyhtiöt kokouksiinsa. Nuoret puolestaan ovat saaneet pelata kirjaston yläkerrassa perjantai-iltaisina. Peli-illat jatkuvat vielä toukokuussa.

Kirjastoon kootaan kaikenlaista Pispalaan liittyvää kuten kirjoja, kuvia ja artikkeleita. Hyllissä on myös tietoa alueen kaavoituksesta sekä rakennusten korjauksesta. Pispalan ja lähiseudun tapahtumia on koottu ilmoitustaululle sekä Pispalan nettisivuille.

Kirjastolla on kolme yleisökonetta, joista kahta voi varata puoleksi tunniksi kerrallaan. Kolmas on työvoimahallinnon kirjastotalon käyttöön antama kone, jota voi varata pidemmäksikin aikaa työnhakuun ja muuhun asialliseen taroitukseen. Jos koneiden tai ohjelmien kanssa ilmenee joitakin ongelmia, kirjastolla päivystää maanantaista perjantaihin yksi atk-osaajistamme, joka neuvoo ja auttaa hankaluuksissa.

Atk-henkilöstö opettaa yleensä aamupäivisin Pispalan kumppanuusprojektin palveluksessa olevia ja oppimisesta kiinnostuneita asiakkaita koneitten käytössä. Kursseille ilmoittaudutaan kirjaston päivystäjälle ja osallistujat valitaan ilmoittautumisjärjestyksessä, tosin vasta-alkajia suositaan.

Kirjastolla on myös materiaalia, jota voi käyttää omatoimiseen opiskeluun. Maanantait klo 12-14 on varattu aivan

vasta-alkajille. Maanantain esittelytuokioihin ei tarvitse ilmoittautua etukäteen.

Galleriatilassa on kuukausittain vaihtuva näyttely, tällä hetkellä varauksia on marraskuuhun 2003 saakka. Huh-tikuussa esillä on **Matti Takalan** grafiikkaa ja akvarelleja, 22.4-18.5 **Ilkka Piiraisen** maalauksia ja kipsiveistoksia. 20.5.-15.6 esillä on **Kimmo Miettisen** töitä. **Teemu Takatalon** öljyvärimaalaukset tulevat galleriaan 17.6.-9.8.

Pispalan karnevaalien aikaan kirjastotalo tarjoaa hälyn vastapainoksi akustista musiikkia ja hiljaisuutta.

Kirjastotalon väki

Pispalan kirjastotalo
Tahmelankatu 14
Aukioloajat: ma-pe 14–20, la 12–17
Kesäkuussa ja elokuussa aukioloajat: ma–to 14–20, pe 12–16
Heinäkuussa kirjasto on suljettu

Atk-koulutusta Pispalan tietotuvalla: Vasta-alkajien esittelytuokiot maanantaisin 12–14.
Tietokoneen käytön opettelua pienryhmissä päiväaikaan. Peruskurssin pituus noin 25 tuntia, ajat sovitaan ryhmittäin. Ilmoittaudu kirjastolle.
Kirjastossa olevia yleisökonetta voi käyttää varaamalla ajan kirjaston päivystäjältä (p. 223 9654).
e-mail: pispalan.kirjastoyhdistys@jippii.fi
http://manseyhteisot.uta.fi/pispala/

Työtä tarjolla Pispalan kumppanuusprojektissa:
– saunakahvilan hoitaja, alk. kesä-heinäkuu
– saunanhoitaja, alk. elokuu
– kirjastotyöntekijä, alk. elokuu
– autonkuljettaja, alk. elokuu
– kierrätystoiminnan järjestäjä, alk. touko-elokuu
– ”yleishenkilö Jantunen” alk. kesä-elokuu
Paikat ovat yhdistelmätukityöpaikkoja, joten työllistettävän on oltava työmarkkinatulla ja noin kaksi vuotta työttömänä ollut. Työaika on 25–35 tuntia viikossa, palkka noin 700–1030 euroa kuukaudessa.
Lisätietoja Veikko Niskavaaralta (p. 040 776 5198) tai osoitteesta http://manseyhteisot.uta.fi/pispala/kumppanuus.htm.

Moreenilta uusi muistelmateos

Pispalan Moreeni on julkaissut postuumisti pispalalaisen Rauha Sandin muistelmat. Kirjan voi Pispalassa ostaa kymmenellä eurolla Kahverista ja Tahmelan valinnasta.

Rauha Sand (1907–88), omaa sukua Mäkinen, eli koko aktiivisen elämänsä Pispalassa. Pispalan suuri rakennemuutos sai hänet muuttamaan pois lukuisten muiden ikäistensä tavoin 1970-luvun loppupuolella.

Mäkisen perhe muutti Mäkitielle Pis-

palanharjulle Ylöjärven Metsäkylästä osana muuttovyöryä, jonka aiheutti Tampereen kehittyvän teollisuuden lisääntyvä työväen tarve. Mäkitset tulivat harjulle huhtikuussa 1907, jolloin Rauha oli neliviikkoinen.

Sandilla oli erinomainen muisti, tarkka kyky havainnoida elämää ympärillään ja halu kertoa. Rauhan työura alkoi kaksitoistavuotiaana Tampereen Triכון resoorikoneella harjoittelijana. Kolme kertaa lapsuutensa aikana hän

koki menetyksen: ensimmäinen meni ”isän kurkusta alas”, toisen tuhosi tulipalo ja kolmanteen osui ammus, jonka kohteena oli Pispalan haulitorni kapina-keväänä 1918. Mäkisten tarina on kertomus sisukkuudesta ja lannistumattomuudesta.

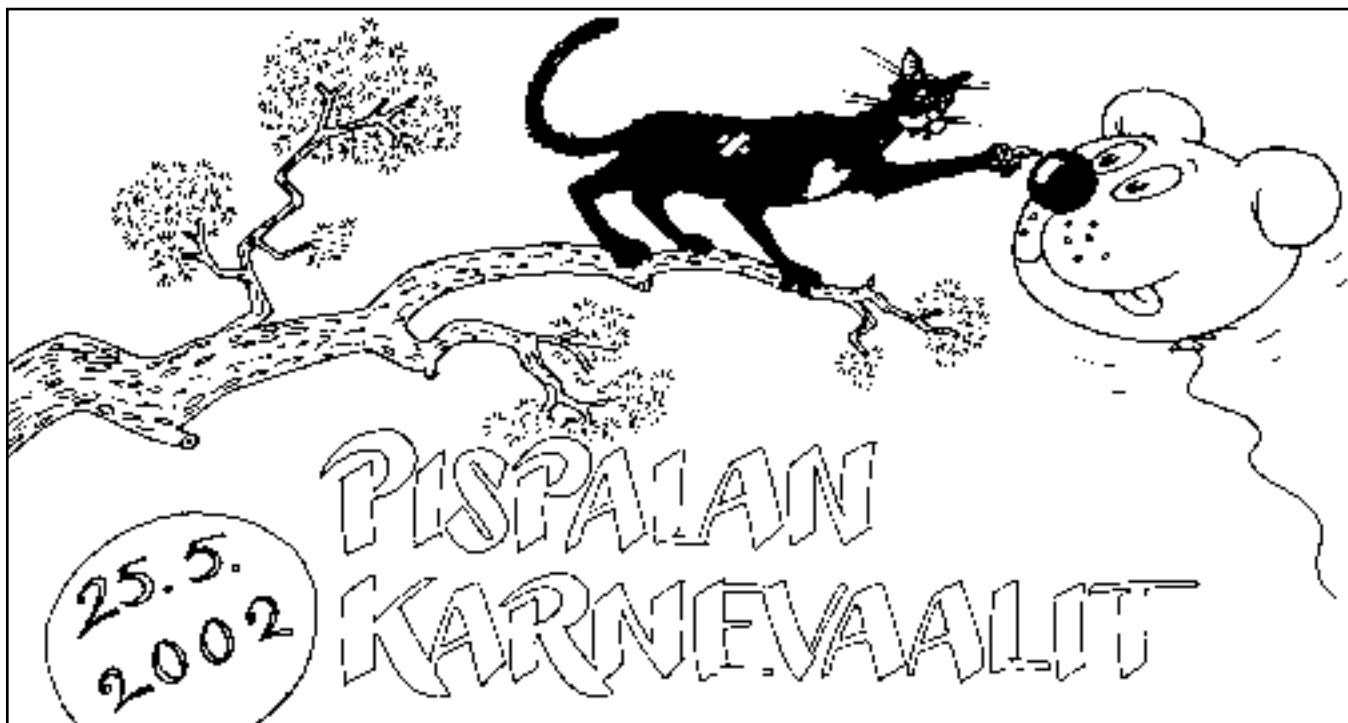
Sandin tarina on hänen omansa, mutta se on myös paljon enemmän. Se on pispalalaisen, jo kauan sitten hävinneen elämänmuodon historiaa. Sand on tallentanut arkisen elämän yksityiskoh-

tia myöten. Muistelmissa on kuvattuna koti kaikkein tavaroineen, ruoat, vaatteet, ja lamuskakelkat.

Jo useaan kertaan kuvatut Pispalan originellit hahmot ja muut tunnetut henkilöt Sand kuvaa omalla persoonallisella tavallaan. Sandin muistelmat ovat ”sisäpiirin tietoa”, itse elettyä ja koettua. Siinä on niiden arvo.

Kirsti Salo

Kirjoittaja on toimittanut Sandin muistelmat kirjaksi

25.5. 2002

PISPALAN KARNEVAALIT

Lauantai 25.5.2002

Pispankatu klo 12–15
Pispalan Sälli Nappi
Marjo Minkkinen ja Jussi Främling
Teppo Määttä Trio
Heikki Salo
Kati Pellinen

Tahmelan pallokentällä klo 15–17
Lasten tapahtuma

Tahmelan pallokentällä klo 17–18
Jalkapallo-ottelu
FC Kujakolli – FC Pulterrieri

Kaupan piha klo 18–22
Näytelmä Kesytön kesäleiri
(käsikirjoitus Heikki-Pekka Miettinen)
Marjo Minkkinen ja Pekka Ängeslevä
Radar Station
Kumma Kaje
Hauli Bros ja Heikki Salo
Yhden Joukon yhtye

Sunnuntai 26.5.2002

Elokuvanäytös Pispalan kirjastolla klo 15 alkaen
Kosteikko
(ohj. Juha Pitkänen, Vesa Meronen)
Elämän tarkoitus 2000 – aika korni juttu
(ohj. Tommi Ketonen)

Tänä vuonna karnevaaleja juhlietaan yleisön toivomuksesta taas kaksi päivää. Toisena päivänä palaudutaan lauantai-illan riennoista elokuvien merkeissä. Pispalan kirjastolla näytetään sunnuntai-iltapäivän ratoksi kaksi aiheiltaan kyläämme oleellisesti liittyvää dokumenttia. Kosteikko kertoo Pispalanharjun legendaarisen kioskin viimeisistä päivistä. Elämän tarkoitus 2000 – aika korni juttu puolestaan luo kuvan edesmenneestä runoilijasta Seppo Kuuluvaisesta.

Karnevaalikulkuetta ei tällä kertaa järjestetä, mutta järjestäjät kehottavat silti kaikkia pukeutumaan värikkäisiin karnevaaliasusteisiin. Paras puku palkitaan!

Lisää musaa mäeltä

Pispalassa ja Tahmelassa asustavien musiikoiden taidonnäytteitä on jälleen tarjolla yhden cd-levyn verran. Musaa mäeltä 2 -levy on valmis. Pispalasta levyä saa ostaa ainakin Kujakollista, Pulterista ja Tahmelan valinnasta.

Tämänkin äänitteen takapiruna on häärännyt **Ari ”Selkä” Pulkkinen**. Tällä kertaa Pulkkinen ei itse soita levyllä, mutta **Pauli Hanhiniemi** laulaa Pulkkinen säveltämän ja **Heikki Salon** sanoittaman kappaleen.

Ensimmäisen tapaan myös toiselle pispalalaislevylle on mahtunut monenmoista musiikkia iskelmästä hevirockiin. ”Itse pidän hurjasti esimerkiksi sekakuoro Avomaan kurkkujen kappaleesta”, Pulkkinen kehuu.

Avomaan kurkut esittävät Seppo Kuuluvaisen runon. Koko levy on omistettu runoilija Kuuluvaiselle.

Pulkkinen mukaan toinen levy syntyi huomattavasti helpommin kuin ensimmäinen.

Tuolloin Pulkkinen äänitti ja miksasi lähes kaikki kappaleet, mutta nyt suurin osa materiaalista tuli valmiina käteen. ”Tämä levy kuulostaa paljon ammattimaisemmalta kuin edellinen.”

Levyille päätyneet kappaleet valitsi Pispalan musiikkiyhdistyksen hallituksen muodostama levyraati. Kaikki hyvät biisit eivät taaskaan mahtuneet mukaan.

Levyn mahdollisen tuoton musiikkiyhdistys käyttää Pispalan kirjaston kellarin rakennettavaan studioonsa. Rahanmenoa tietävät myös karnevaalit ja elokuussa toistamiseen järjestettävä Pispala Folk. Musiikkiyhdistys myöntää myös satunnaisesti stipendejä lahjakaille pispalalaisille musiikintekijöille.

Mikä mahtaa ajaa Selkä Pulkkinen tekemään karnevaaleja, Pispala Folkia ja vielä kokoelmalevyjäkin Pispalanharjun asukkaiden iloksi? Palkkioksi kun ei tule muuta kuin lämmintä kättä.

”No jaa. Mä teen kolmea duunia, niin täytyyhän se luppoaikakin jotenkin täyttää”, Pulkkinen naureskelee.

JV

Uusin Musaa mäeltä on ilmestynyt. Kannessa Seppo Kuuluvainen ja Em-mi-koira.

Levyn kanssi Anne Kimilinen, kuvat Ilpo Mikkonen

Ahjolassa ei nukuta kesälläkään

Ahjolan nuorisotoimen kevätkausi oli vilkasta aikaa. Useat pispalalaiset lapset ja nuoret suuntasivat keväällä askeleensa Ahjolaan harrastamaan teatteria, kuvataidetta, tanssia, rumpujen ja kitaransoittoa, ja bändisoittoa, liikuntaa, askartelua, ja puutyötä.

Vaikka kevään kerhotoiminta kausi päättyi vappuun mennessä, ei Ahjolan ”nuto” vaivu kesäuneen. Kesäkuussa Ahjolan nuorisotyö järjestää yhdessä Setlementti Hämeen nuortenpiirin kanssa kesäleirejä Ruoveden Rajaniemessä.

Kesän leiriohjelmaan kuuluvat: monitoimileiri (4.–8.6.), isä-poikaleiri (8.–11.6.), liikuntaleiri (11.–15.6.), ja tanssileiri (15.–19.6.). Uutuutena kesän leiriohjelmassa on isä-poikaleiri, johon nimensä mukaisesti odotetaan isien ja poikien tulevan yhdessä. Leirin tavoitteena on syventää isien ja poikien välistä suhdetta.

Ahjolassa on toiminut isä-poika-kerho, jossa menneellä toimintakau-

della oli mukana 20 isää ja poikaa. Kerho teki myös yhdessä retkiä muun muassa Birgitan polulle Lempäälään. Syksyllä on tarkoitus perustaa myös toinen isä-poika-kerho, johon toivotaan yhä useamman isän ja pojan löytyvän tiensä.

Ahjolan perinteikäs isä-poika-kerhotoiminta korostuu nuorisotyössä yhä enemmän nyt, kun RAY on alkanut rahoittaa kolmivuotista Kølvi-projektia, johon Setlementtinuorten Hämeen piiri sai palkattua projektityöntekijän maaliskuun alusta alkaen. Projektin keskeinen tavoite on luoda pojille eli ”kölveille” sellaisia harrastusmahdollisuuksia, joihin isän tai äidinkin voi ottaa mukaan – mutta ei katselijana tai kuskina vaan aktiivisena kerholaisena. Kølvi-projektin tavoitteena on myös saada maahanmuuttajapoikia ja heidän vanhempiaan mukaan kerhotoimintaan yhdessä suomalaisten kanssa. Näin projekti vaikuttaa myös suvaitsevaisuuden kasvuun.

Kølvi-projektista saa lisätietoa projektityöntekijä Päivi Ruohoselta (p. 260 9490) tai Ahjolan nuorisotyöntekijältä Kimmo Uotilalta (p. 253 8425). Kimmolta voi kysyä myös leireistä ja antaa ehdotuksia kerhotoiminnalle syksyn osalta, tai ihan mitä vain ideoita, jotka liittyvät lasten ja nuorten hyvinvoinnin parantamiseen.

Vain ne, jotka haluavat osallistua salibandy-päiväleireille (A-leiri: 7-9-vuotiaat 29.7.–1.8. B-leiri: 10–12-vuotiaat 5.8.–8.8. Ahjolassa soittakoon Sampsa Raipalalle (p. 040 508 1978).

Kannattaa soittaa, vaikka juuri nyt, jotta mahtuu vielä mukaan.

Kesäleirien lisäksi Ahjolan nuorisotyö järjestää kesäkerhotoimintaa Ahjolassa kesäkuun ajan. Kesäkerho toiminta on tarkoitettu kaikille 7–10-vuotiaille, sekä 6-vuotiaille vanhemman sisaruksen seurassa. Lisätietoa kesäleiritoiminnasta saa Jaakkima Lepistöltä (p. 253 8415).

Kimmo Uotila

Vanhojen rakennusten inventointi jatkuu syksyyn

Pispalan rakennusten inventointi jatkuu. Inventoinnista valmistui lokakuussa väliraportti, joka tosin on vielä luonnoksenomainen. Esimerkiksi arvoluokitukset saattavat vielä muuttua. Projekti jatkuu elokuun loppuun, ja loppuraportti valmistuu syyskuussa.

Rakennusinventoija **Anu Eerikäinen** jatkaa kartoittamista toukokuussa Kanaksenkadun tietämltä. Toistaiseksi on siis arvioitu vasta Ala-Pispala.

”Lopullisessa raportissa arvoluokitukset saattavat olla erilaisia. Harjun alue on vielä kokonaan näkemättä, joten kokonaisuudesta ei ole vielä selvää kuvaa. Mutta eivät luokitukset ainaakaan huonompaan suuntaan voi muuttua”, Eerikäinen lupaa.

Maakuntamuseon tekemä ja ympäristötoimen pääosin rahoittama inventointi tähtää siihen, että Pispalan asemakaava tarkastettaisiin. Tällöin asemakaava siis suojelisi arvokkaat talot. ”Aikaa myöten alueen arvonnousu on kääntynyt itseään vastaan ja Pispalan rakennetun ympäristön kulmakivi, vanha rakennuskanta, on hyvää vauhtia katoamassa”, todetaan väliraportissa.

Eerikäinen on tehnyt kenttätöitä kävelemällä talosta taloon Museoviraston lomakkeen kanssa. Ensin arvioidaan talon rakenne eli muun muassa kivijalka, katto ja runko. Sitten otetaan selvää rakennusajasta ja rakennuksen historiasta. Työhön kuuluu myös rakennuksen pohjan piirtäminen ja talon valokuvaaminen.

Eerikäinen on haastatellut asukkaita saadakseen tietoa rakennusten historiasta.

”Asukkaat ovat vaihtuneet aika paljon, mutta suhteellisen hyvin sain kuitenkin tietoa. Jotkut rakennukset jäivät tosin sellaisiksi, että niiden historiasta olisi halunnut tietää enemmän.”

Monista rakennuksista on tullut vasta jälkikäteen tietoa, joka todennäköisesti vaikuttaa lopulliseen arvioon.

Asukkaiden kertomusten lisäksi Eerikäisen apuna on ollut pitkä lista arkistolähteitä. Nyt hänen käytettävissään on ollut myös Tampereen teknillisen korkeakoulun tekemä inventointi 1970- ja 1980-lukujen taitteesta. Arkistolähteet poikkeavat näissä inventoinneissa ainakin sikäli, ettei TTKK:n selvityksessä

Joni Ikonen

Pispalan rakennuskannan inventoinnissa luokitukset eivät muutu ainakaan huonompaan suuntaan, lupaa inventoija Anu Eerikäinen.

ole kartoitettu rakennusten historiaa. Uusimmat inventointiin mukaan ote-

tut talot ovat valmistuneet 1940-luvulla. Rakennukset on arvioitu välirapor-

tissa alueittain. Kohdeinventointi ilmestyy lopulliseen raporttiin.

Inventoidut rakennukset ja alueet on eritelty kolmeen luokkaan. Raportissa muistutetaan, että jokainen arvoalue tulee ottaa huomioon kaavamuutoksia suunniteltaessa.

Korkein eli ykkösluokitus tarkoittaa, että kohde on maakunnallisesti ja paikallisesti erittäin merkittävä. Rakennukset ovat raportin mukaan edustavia ja hyvin säilyneitä. Suojelusuosituksessa todetaan, ettei niitä saisi purkaa eikä muutella radikaalisti.

Kakkosluokituksen rakennuksia ei saa purkaa muuten kuin pakottavasta syystä. Muutokset sallitaan, jos ne ovat pienhköjä ja ne tehdään rakennusta kunnioittaen. Esimerkiksi kuistin tällaiseen taloon saisi rakentaa.

”Kyllä kakkosluokituskin on ehdoton, eli kohteita ei saa purkaa”, Eerikäinen sanoo.

Kolmosluokituksessa ovat maisemallisesti tai historiallisesti arvokkaat kohteet. Niihin on voitu tehdä muutoksia tai ne saattavat olla osa arvokasta kokonaisuutta.

Suojelusuosituksen mukaan kolmosluokituksen talot tulisi pyrkiä säilyttämään. Suuret laajennukset ovat mahdollisia, mutta ne pitää tehdä ympäristön ehdoilla.

Eerikäinen toteaa, ettei kolmosluokitukseen tarkoita, että rakennuksen saisi automaattisesti purkaa.

Väliraportin ainut ykkösluokituksen saanut alue on Haulikadun ympäristö. Rakennuskokonaisuus on hyvin säilynyt, ja se on rakennushistoriallisesti, taloushistoriallisesti ja maisemallisesti merkittävä.

”Kakkosluokituksen saaneella alueella saattaa olla todella merkittäviä kohteita”, Eerikäinen selittää.

Näin on esimerkiksi Rimminkadun ympäristössä: Uittoyhdistyksen talo on ykkösluokitusta, mutta kokonaisuus on hajanainen, koska uudisrakennuksia on verrattain paljon. Rimminkadun alueella on ainakin toistaiseksi kakkosluokitus.

Lotta Tuohino

Ympäristökeskus:

Uittoyhdistyksen talo pitäisi suojella asemakaavalla

Uittoyhdistyksen talon kohtalo ei edelleenkään ole selvillä. Viime vuoden lopulla Pirkanmaan ympäristökeskus hylkäsi esityksen, jonka mukaan Uittoyhdistyksen talo olisi suojeltu rakennussuojelulain nojalla. Sen sijaan ympäristökeskus suosittelee, että tontilla sijaitsevat rakennukset suojeltaisiin asemakaavamuutoksella.

Päätöksen perusteluissa todetaan, että Uittoyhdistyksen talo sivurakennuksineen on kulttuurihistoriallisesti arvokas kohde, mutta se ei täytä kaikkia rakennussuojelulaissa mainittuja vaatimuksia. Siksi suojelupäätös pitäisikin tehdä maankäyttö- ja rakennuslain pe-

rusteella.

”Rakennussuojelulain kriteerit ovat tiukat. Rakennuksen pitäisi olla valtakunnallisesti erittäin tärkeä, jotta se suojeltaisiin tämän lain nojalla”, selvittää rakennusinventoija **Anu Eerikäinen**.

Eerikäisen mielestä Uittoyhdistyksen talo on kuitenkin paikallisesti ja maakunnallisesti hyvin merkittävä. Uittajankatu 10:n rakennukset onkin luokitettu väliraportissa niin, ettei niitä saisi purkaa. Museovirasto on myös antanut rakennussuojelulausannon, jossa se puoltaa vahvasti rakennusten säilyttämistä.

Uittoyhdistyksen talo on niin sanotussa ykkösluokituksessa, mikä tarkoittaa, että se on katsottu erityisen merkittäväksi kohteeksi. Kohtuullisen pienet muutokset sallitaan, jos ne tehdään tarkkaan harkiten ja rakennusta kunnioittaen. Suuret laajennukset on kielletty.

Ympäristökeskus huomauttaa päätöksessään, että alueella on edelleen voimassa vuonna 1978 vahvistettu asemakaava, jossa ei ole otettu riittävästi huomioon rakennusten arvoa ja mahdollista suojelua.

Asemakaavan muuttaminen on ajan-kohtaista vasta, kun inventointi on

valmistunut ensi syksynä. Siihen asti Uittoyhdistyksen talo on käytännössä toimenpidekiellossa.

Peräti 1 700 neliömetrin tontin omistaa rakennusyhtiö YIT, joka suunnittelee rakentavansa tontille paritaloja. YIT:n aluejohtaja **Antti Varpe** on aiemmin Moro-lehden haastattelussa suhtautunut myönteisesti ajatukseen, että tontin voisi jakaa siten, että rakennukset säilyisivät. Tätä juttua varten Varpetta ei kuitenkaan onnistuttu tavoittamaan.

Lotta Tuohino

Uittoyhdistyksen talo kuuluu inventoinnin ykkösluokitukseen.

Ilpo Mikkonen

Kuvia Pyhäjärven omissa kehyksissä

Valokuvanäyttely *Kun aika seisahtuu – valokuvia Pispalan rannasta* on **Timo-Olavi Jalkasen** kannanotto tähän hetkeen. Valokuvaajalla on pitkä tausta hi-tech-maailmasta, jota voisi kuvata sanoilla dynaaminen, aktiivinen, mutta samalla lyhytikäinen.

Nämä kuvat ovat sen maailman vastapainona ajattomia ja ikuisia. Kuvissa on myös rajattu pois kaikki ihmisten aikaansaannokset, jotka nykyisin nostetaan usein tärkeysjärjestyksessä luonnon edelle.

Valokuvassa tiivistyy silmänräpäys, joka seuraavassa räpäyksessä on jo menneisyyttä. Moniin kuviin on vangittu sellaisia hetkiä, joita emme edes kunnolla ehdi omin silmin havaita. Näitä kuvia ovat esimerkiksi vedestä pilkistävä särjen suu tai ahvenen selkäevä tyynen järven pinnassa.

Monissa kuvissa etualalla on jokin tavallinen yksityiskohta, pudonnut lehti tai jääpuikko, jota ympärillä oleva avaruus korostaa.

Valokuvien kehykset on tehty puun-

palasista, jotka vesi on tuonut Pispalan rantaan. Kehykset ja kuvissa esiintyvät kohteet ovatkin siten vanhoja ystäviä keskenään. Kehykset eivät kehystä tai rajaa valokuvia vaan ovat enemmänkin avautuvia ikkunoita Pyhäjärven näkymiin. Kehysten ansiosta näyttelystä tuli myös kunnianosoitus puulle. Suurin osa kehyksistä on **Jorma Alastalon** kädenjälkeä.

Näyttelyn aikana paikalliset ovat useimmiten kommentoineet kuvia, että kyllä Pispala on hieno juttu. Usein käy kuitenkin niin, että ulkona ihmiset kulkevat ajatuksissaan huomaamatta näyttelyssä ihailemiansa hetkiä.

Ympäristön kauneus turruttaa ja se otetaan itsestäänselvyytensä. Näissä kuvissa Pispalaa tulkitaan ulkopuolisen näkökulmasta, sillä Jalkanen on asunut täällä vasta nelisen vuotta. Kuvien avulla Pispalan asukkaita on herätelty katsomaan rantaa uudelleen ja uusin silmin. Meidän ei todellakaan tarvitse lähteä kauas löytääksemme eksotiikkaa ja kauneutta.

Jalkanen ei tiedä, miksi juuri Pispala innosti näyttelyssä esillä olevien kuvien syntymiseen. Rannassa asuvana hän liikkuu erittäin usein veden rajassa kihlattunsa ja Tipi-kissa seuranaan.

Ilmeisesti tässä elämänjaksossa yhdistyvät oikea ajoitus, poikkeuksellinen ympäristö sekä henkinen ilmapiiri, jossa on luvallista ryhtyä taiteilijaksi.

”Kaupunginosilla on ilmapiirin suhteen suuria eroja, Pispalassa on luvallista ryhtyä runoilijaksi, muualla sitä voidaan pitää hurahduksena.”

Timo-Olavi Jalkasen mukaan Pispalassa sielu elää pidempään. Täällä muistetaan paikallisia ihmisiä ja asioita sadan vuoden takaa ja ilmeisesti vielä sadan vuoden kuluttuakin, mikä on poikkeuksellista. Ehkä se on tämä ilmapiiri, joka saa ihmiset tuottamaan erilaisia asioita: runoja, kirjoja, tauluja tai legendoja.

”Toivottavasti Pispala säilyy sellaisen ihmisten asinpaikkana jotka sielusta välittävät”, hän miettii.

Timo-Olavi snorklailee kesäisin ja tä-

käsi- ja taideteolliseen oppilaitokseen. Pispala oli luonnollinen valinta kuvauskohteeksi, sillä hän asuu itse Pispalanharjulla. Lisäksi Ikonen näkee Pispalassa yhteisöllisyyden tunnetta ja menneisyyden läsnäoloa. Pispala on hänen mielestään ”positiivisella tavalla eristäytynyt muusta kaupungista”.

”Halusin löytää sellaisen Pispalan, millaiseksi minä olin sen kuvittellut ja mielessäni nähnyt, taltioida sen menneisyydestä kertovan ja ajattoman ilmeen.”

JV

Jani Ikonen itsensä ikuistamana.

Pispalan ranta on monille Timo-Olavi Jalkasen valokuvan nimen mukaisesti Sanctuarium – turvapaikka.

män harrastuksen ansiosta hän on myös ottanut kuvia Pyhäjärven vedenalaisesta maailmasta. Toivottavasti säät suosivat ensi kesänä, jotta saamme pian näh-

dä näyttelyn uudesta kuvakulmasta – veden alta Pispalasta.

Irma Rantonen

Tuliveistostapahtuma jälleen Tahmelan rannassa

Marraskuun alku aikoinaan ollut yksi vuoden kohokohta. Silloin on juhlittu vuodenvaihdetta, ja palkolliset saivat palkkansa ja viettivät pestuusta vapaan viikon. Kansanperinteen mukaan kekri oli vainajien, henkien ja Pyhien miesten maanpäällistä vaeltamisen aikaa, jolloin vaeltajia syötettiin, juotettiin ja saunotettiin. Itsenäisyyden aikana Suomessa on vietetty kekriä vielä 1954, mutta nyttemmin Halloween-juhla on syrjäyttänyt vanhan kansanperinteen.

Haluamme järjestää tapahtuman ajankohtana, jolloin kaipaamme valoa. Marraskuinen hyytävä pimeys häädetään hetkeksi, kun Pyhäjärven rannalla palaa toistamiseen vaikuttava tuliveistos.

Pispalan tulityöryhmän tuliveistostapahtuma viime vuoden marraskuussa sai loistavan vastaanoton. Tahmelan rannassa veistoksen palamista seurasi yli 700 ihmistä. Katsojamäärä nousi yli tuhanne, koska ihmisiä kerääntyi myös Pispalanharjulle ja vastapäisille rannoille. Tapahtuman jälkeen kiitokset ja kommentit kuuluivat: “Kai tästä tulee perinne?”

Tuliveistostapahtumassa pyritään yksinkertaisuuteen ja selkeyteen. Tilaisuuteen osallistuville annetaan mahdollisuus rauhoittua ja viivähtää ajatuksissa poismenneitten läheistensä luona. Haluamme luoda hiljenty- misen hetken tulen ja äänen avulla.

Tilaisuus järjestetään 1.11.2002. Se on katsojille maksuton.

Pispalan tuliveistostyöryhmä

Pispala neulanreiän läpi

Jani Iksen neulanreikäkuvat Pispalasta voisivat olla yhtä hyvin sata vuotta vanhoja kuin viime vuonna otettuja. Katsokaa vaikka tämän Pispalalaisen kansikuvaa, tätä sivua tai toista keski-aukeaman kuvaa. Ikonen on rajannut kuvistaan pois autot, muoviset postilaatitot sun muut nykyajan härvelit, jotka sijoittaisivat kuvat tähän päivään.

Tätä kirjoitettaessa Iksen näyttely *Pispala. Oli nyt* on esillä valokuva-keskus Nykyajassa. Pispalan kirjastolla kuvat nähdään lokakuussa.

Neulanreikäkamera on valotiivis laatikko, jonka toisessa seinässä on aukko ja toisessa seinässä valotettava valoku-

vapaperi. Linssiä ei ole.

Naulanreikäkameran voi tehdä itse vaikka kenkälaatikosta, kuten Ikonen on tehnyt. Laatikko maalataan sisältä mattamustalla ja tilkitään saumat, joista valoa voisi vuotaa sisään.

Valotusajan oppii määrittelemään lähinnä yrityksen ja erehdyksen kautta. Osviittaa voi katsoa tavallisen järjestelmäkameran valotusmittarin avulla.

“Valotusaika voi vaihdella puolesta sekunnista useisiin tunteihin. Itse käytin jalustana maalaustelinetä”, Ikonen kertoo.

Iksen neulanreikäkuvat Pispalasta ovat osa hänen loputyötään Ikaalisten

Jani Ikonen

Eroon vandalismista

Louis Reau kuvaa ja analysoi Pariisin vanhan rakennuskannan tuhoamista kirjoittamassaan teoksessa Histoire du vandalisme. Yllätyin kirjoittajan tavasta käyttää rakennusyhdistöiden ja kunnallisen päätöksenteon toimintaa kuvatesaan kahta termiä, jotka yleisesti assosioidaan aivan eri yhteyksiin: bruttaali ja vandalismi. Reaun mukaan rakennushistorian tuhoaminen saa aikaan kierteen, joka johtaa kaupunkiympäristön köyhtymiseen ja sosiaalisiin ongelmiin.

Rakennustaidetta ja maalaustaidetta voisi verrata toisiinsa. Me ja meidän esi-isämme olemme osanneet maalata kuvia ja rakentaa taloja, kukin itsensä näköisiä. Kuvat ripustetaan sisälle ja ne jäävät harvojen ihailtaviksi. Rakennukset puolestaan ovat kaikkien ympäristössä liikkujien nähtävinä. Ne liittävät alueen asukkaankin sille suurelle maalauskaakalle, jota Pispalan tapauksessa nimitetään valtakunnallisesti merkittäväksi kulttuurihistorialliseksi ympäristöksi.

Kasvukeskusten maan arvon nousu johtaa helposti siihen, että rakennukset joutuvat vandalistien käsiin ja ne tuhoataan. Samalla tuhotaan alueen asukkailta ympäristö, jonka osaksi he ovat maalautuneet. Asukkaat jäävät tyhjälle tai merkityksettömiä kuvia täyteen maalatulle kankaalle, josta ei löydy elämän merkitykselliseksi tekeviä kiintopisteitä.

Reau siteeraa kirjassaan Victor Hugo: ”Mikä on puu ilman juuria? Mikä on ihminen ilman menneisyyttä?” Usein on helpompi muuttaa pois, kuin jäädä osaksi kuvaa, jota ei enää ole.

Kriitikko toteaa, etteivät kaikki maalauksetkaan ole muuta kuin töherryk-

siä, miksi siis talonrötisköjä pitäisi suojella? Vastaan kriitikolle: Minkä takia ripustamme seinälle lastemme ensimmäisiä piirustuksia? Koska ne muistuttavat meitä ihmisistä ja eletystä elämästä. Ilman niitä muistot ja oma identiteettimme haalistuvat. Me arvostamme sitä, millä ei välttämättä ole rahallista arvoa samalla tavalla kuin maalausta arvostetaan kauneuden, tunnelman tai vaikutuksen vuoksi – ei sen vuoksi millaiselle kankaalle se on maalattu.

Kulttuurihistoriallisesti arvokkaaseen rakennuskantaan kohdistuva vandalismin kierre on toivottavasti Suomessa taantunut. Tietyt seikat puhuvat vahvasti sen puolesta, että kulttuurihistorian arvostus on nousussa. Kesällä 2001 eduskunta hyväksyi rakennusperintöstrategian, joka turvaa rakennettua kansallisperintöä. Samaan aikaan hyväksyttiin myös kansallinen ilmastostrategia, joka valmistaa Suomea Kioton ilmastopimuksen ratifiointiin. Strategian osana kohdennetaan korjausavustuksia rakennusten ja rakentamisen energiansäästöön, energiataloudellisiin parannustoimiin ja lämmitystavan vaihtamiseen uusiutuvaan energiaan perustavaksi. Nämä toimintaohjelmat tukevat niin periaatteellisesti kuin rahallisestikin vanhan rakennuskannan säilymistä.

Paikallistasolla ympäristöministeriön päätös jättää Pispalan ryytimäitten osayleiskaava hyväksymättä oli selkeä viesti avoimien viheralueiden säilyttämisen puolesta kaupunkien keskustaluilla. Alue on pysynyt viljelykäytössä mahdollisesti vuosituhansien ajan.

Asukasyhdistys ja saunayhdistys tekivät keväällä 2000 esityksen Pispalan Uittoyhdistyksen talon suojelusta. Suojeluesityksestä antamassaan lausunnos-

sa Museovirasto huolestuneena toteaa ettei Pispalan asemakaava turvaa riittävästi vanhan rakennuskannan säilymistä. Osittain tämän lausunnon ansiosta Pirkanmaan maakuntamuseo tekee Pispalan rakennusinventointia.

Reau tarjoaa kirjassaan kahta lääkettä vandalismin: lainsäädäntöä ja koulutusta. Koska Suomen rakennussuojelulaki on melko hampaaton, rakennusperintöä suojeleva lainsäädäntö nykykäytännössä merkitsee asemakaavallisia suojelutoimia. Kunnallisen päätöksenteon osana tämä puolestaan vaatii valistuneita ja kulttuuriiperintöä ymmärtäviä päättäjiä, jotta rakennussuojelu on mahdollista. Koulutuksen tulisi Reaun mukaan alkaa peruskoulusta, oman käsitykseni mukaan päiväkodista. Rakennusperinnöllinen valistus on merkittävä osa PRO-Pispala projektia, jota kaupunginosassamme ollaan aloittamassa. Sivilisaation saavutukset eivät ole pelkästään kansallista kulttuuriperintöä. Taide on universaali kieli, joka puhuttelee kaikkia rotuun ja kansallisuuteen katsomatta, joten kansallisperinnöstä tulee koko ihmiskunnan perintöä. Siinä kahteen lauseeseen tiivistettynä Reaun 1200-sivuinen vandalismin historia.

Pasi Virtamo

Asukasyhdistyksen puheenjohtaja

Pispalaa muistellaan taas Viikinsaareessa

Viime vuonna peräti 1600 ihmistä paikalle houkutelut Muistojen Pispala-tapahtuma järjestetään ensi kesänä toistamiseen. Vanhoja aikoja muistellaan Viikinsaareessa 10.8. puolenpäivän jälkeen.

Avajaistapahtumassa esiintyvät **Lulu Tanhuanpää**, **Pentti Kainulainen** Torvet, **Pentti Hakala**, Pispalan kisällit, Ahjolan pikkupelimannit, Haitari trio sekä **Marjo Minkkinen** säestäjänään **Jussi Främbling**.

Päivätansseja tahdittaa tangokuningatar **Kaija Pohjola** ja tanssiyhtye **Sinirytmi**. Iltapäivätansseista huolehtivat Pispalan Sälli ja Vänrikki Lehto. Ilta-kahdeksalta alkavista kuutamotansseista huolehtii **Tuulikki Lahti** yhteineen, ja rokkipuolen hoitavat **Jukka Törmä** ja Hauli Bros.

Saareissa on myös sauna läpimänä. Naisten löylyvuoro on kello 12–14, ja miehet pääsevät lauteille seuraaviksi kahdeksi tunniksi.

Ennen saunaa ehtii seuraamaan Tah-

melan Vesan ja Pispalan Tarmon jalkapallo-ottelua.

Lapsille on kasvomaalausta leikkipuistossa, ja taiteen ystäville esitellään **Seppo Inkisen** metalliveistoksia sekä **Ari Johanssonin** valokuvia.

Taulussa näkyvät Muistojen Pispalan järjestämiseen osallistuvat tahot. Kyllin vasemmalla puolella seisoo Heimo Rinnetmäki ja oikealla Simo Kallio.

Lukijalta

Pispalan inventoinnista

Pispalan rakennuskannan inventoinnista on keskusteltu ja kirjoitettu paljon. Päätoimittaja Johanna Vehkoo kirjoittaa Pispalalaisessa 1/01, että se on vihdoin alkamassa – ”parempi myöhään kuin ei milloinkaan”. Saman käsityksen sain museotoimen pestaan Hannele Kuitusen puheista keskustelutilaisuudessa Pispalan koululla.

Olen aivan hämmästynyt. Olen 73-vuotias ja asunut vasta 23 vuotta Pispalassa. Osa asukkaista on syntyperäisiä – tosin ei ehkä Vehkoo eikä Kuitunen. Syntyperäiset ja kauemmin asuneet eivät voi olla muistamatta, että 1970-luvulla Pispala oli asunotohallituksen perusrakennus-kokeilualue. Tarjottiin lainoja ja avustuksia perusrakennukseen ja asunotohallituksen rahoituksella toimi opastuspiste Mäkipäädun tyhjässä myymälässä, jossa assistenttiani päivysti määräaikoina. Olin vetämässä projektia asunotohallituksen pyynnöstä, toisena vetäjänä oli Tampereen yliopiston sosiaalipolitiikan professori Briitta Koskiahio. Miten tällainen on nyt täysin unohdettu!

Tehtävänä oli juuri inventoida Pispalan rakennuskanta ja väestö. Minun ryhmäni piti inventoida rakennukset (pohjaratkaisut, huoneiden lukumäärä, huonejärjestys, mukavuudet, lämmitys) ja pihat (porkkanapenkit, omenapuut, ulko-oleskelupaikat). Näistä tehtiin myös piirroksiset summittain mittaamalla. Koskiahion ryhmä tutki asukkaiden sosiaalista taustaa, mistä he olivat tulleet, mitä tekivät, mitä ansaitsivat ja miksi Pispalassa

asuivat.

Tutkimusta tehtiin 70-luvulla monta vuotta ja projektissa oli mukana yli sata minun opiskelijaani. Muistaakseni projektin rahoitus asunotohallitukselta oli silloista rahaa 1-1,5 miljoonaa.

Kootut tiedot julkaistiin Tampereen teknillisen korkeakoulun ja yliopiston julkaisusarjoissa. Löysin omasta hyllystäni TTKK:n raportit Pispalan rakennetun ympäristön selvityksestä ja perusrakennusohjeistosta sekä Pispalan rakennuskannan perusrakentamisen ja uudisrakentamisen seurattututkimuksesta.

Lisäksi johdollani tehtiin monia harjoitustöitä Pispalasta. Ne löytyvät varmaan TTKK:n arkkitehtuurihistorian laitoksen arkistoista. Ainakin korkeakoulun tietokannoista raportit löytyvät. Ihmettelen, miten joku tutkija voi lähteä tutkimaan asiaa ottamatta ensin selvää, mitä aiheesta on jo tutkittu. On järjetöntä käydä läpi talo talolta huonejärjestystä ja lukumäärää, kun se on jo näistä taloista tehty paljon perusteellisemmin ja suuremmin kustannuksin kuin nyt.

Sen sijaan olisi mielenkiintoista tutkia, miten alue on muuttunut 70-luvun jälkeen. Nyt esitetty tutkimuskaavake on köyhä versio siitä Museoviraston avustuksella 70-luvulla käytetystä monisivuisesta kaavakkeesta. Nämä täytetyt kaavakkeet varmaan löytyvät TTKK:n arkkitehtuurin osaston arkistoista Hervannasta.

Tutkija Kuitunen kirjoitti Aamulehdessä

Viikinsaareen pääsee tasatunnein Laukontorin rannasta. Viidellä eurolla saa sekä laivakyydin että ohjelman. Alle 14-vuotiailta ei peritä maksua lainkaan.

7.8.2001, että inventointi on perustutkimusta. Inventointi on aineiston keruuta eikä vielä mitään tutkimusta, ei ainakaan perustutkimusta. Mutta miksi kaikki pitää tehdä uudestaan ja heikommin resurssein? Mielestäni asunotohallituksen kiinnostus oli vakavammin otettavaa kuin nyt Pirkanmaan maakuntamuseon kahden hengen työryhmä.

Eniten ehkä ihmetyttää suuren tutkimusprojektin unohtamisen lisäksi se, että miksi se halutaan taas tehdä. Asukasyhdistyksen puheenjohtajan Pasi Virtamon kanssa keskusteltuani sain käsityksen, että vanhan Pispalan nähdään tuhoutuvan. Varmaan se on totta, mutta kukaan ei ole osannut sanoa, miten se estettäisiin.

Pekka Laurila

Arkkitehtuurihistorian professori, emeritus

Tämän lehden keskiaukeamalta selviää, että ainakin inventointia tekevä Anu Eerikäinen on käyttänyt Laurilan johtamaa tutkimusta lähteenään. Itse myönnän auuliisti, etten ollut kuullutkaan tutkimuksesta aiemmin.

Johanna Vehkoo, päätoimittaja

Pispalalaiseen saa lähettää lukijakirjeitä omalla nimellä tai nimimerkillä, jos oma nimi ilmoitetaan toimituksen tietoon. Pidätämme oikeuden lyhentää kirjeitä.

Borssi porisee Rajaportin kahvilassa

Maria Heikkilä ja **Irina Ugodnikova** ovat kutsutelleet asiakkaiden makuhermoja viime aikoina Pispalan saunayhdistyksen kahvilassa. Rajaportilla. Irina on vastannut ruuasta ja Marian vastuulla on ollut kahvilan hoitaminen. Kevään aikana kahvilassa kokkailee myös **Svetlana Immonen**, joten Ukrainan suunnalta tulevat makuelämykset jatkuvat vielä ainakin tämän kevään ajan.

Maria Heikkilä kertoo, että kun hän oli tulossa Rajaportin kahvilaan työhaastatteluun, hän käveli ensin ohi. Kävelyään hieman ympäri Pispalaa hän soitti **Veikko Niskavaaralle**, joka lopulta toi hänet autolla kahvilan eteen. Ehkäpä kahvilan edessä voisi siis olla näkyvämpi kyltti. Sen jälkeen kun kahvila löytyi, Heikkilä on pitänyt työstään. Kahvilassa ei liikaa komennella, vaan töitä voi suunnitella aika pitkälti itsenäisesti.

Maria Heikkilä on muuttanut Suomeen jo 11 vuotta sitten, mutta tälläinen ruoka tuntuu hänestä edelleen hieman omituiselta. Heikkilän mukaan suomalaiset laittavat yhteen ja samaan ruokaan liian monta ainesosaa, mikä tekee vatsat kipeiksi. Ukrainalaisessa keittiössä tehdään oikeaa ruokaa, jossa ei käytetä useita aineita kerralla. Tärkeimmät mausteet ovat pippuri ja suola. Salaatit muistuttavat paljon kreikkalaisista salaattia, useimmissa käytetään paljon oliiveja. Monissa ruoissa käytetään myös smetanaa antamaan lisämakua.

Ukrainalainen ruoka on rasvaisempaa

ja siinä käytetään enemmän esimerkiksi lammasta, mutta ideana onkin se, että kun kerran päivässä syö kunnolla, ei tule enää nälkä koko päivänä. ”Suomalaiset laittavat keittoihinkin liian paljon eri aineita ja lientä on niin kovin vähän”, Heikkilä sanoo. Ukrainassa tehdään toisin päin: paljon lientä ja vähemmän perunoita ja muita aineita. Ukrainassa soppaan lisätään esimerkiksi ohrasuurimoita antamaan makua, mikä taas täällä on harvinaisempaa.

Maria Heikkilän työsuhte päättyy

huhtikuun puolivälissä, ja hän aikoo keskittyä kesän ajan Tatjana-tyttärensä, josta on tullut äidin työn myötä Rajaportin kahvilan kanta-asiakas.

Asiakkaita Maria Heikkilä muistuttaa siitä, että kahvilan voi varata myös kokouskäyttöön tai muihin tilaisuuksiin, jolloin ryhmä voi suunnitella ja tilata ruuat ja juomat ennakkoon. Muutenhan kahvila on auki vain silloin kun Rajaportin sauna on avoinna.

Irma Rantonen

Svetlana Immonen ja Maria Heikkilä tarjoavat ukrainalaista ruokaa Rajaportilla.

Irma Rantonen

Kujakolli vaihtaa omistajaa

Pub Kujakollin nimi säilyy entisellään, mutta muita uudistuksia on luvassa, kun tiskin taakse siirtyvät uusi omistaja **Tuula Kosonen** ja ”asiakas- ja viihdepäällikkö” **Jari Purosalmi**.

Muodonmuutos tapahtuu karnevaalien jälkeen, ja uuden Kollin avajaiset pidetään kesäkuun ensimmäisenä viikonloppuna. Uuditetussa Kujakollis-

sa tarjotaan kehitysmaakahvia, viikonloppuisin pientä purtavaa ja mahdollisesti viiniä. Uusi omistaja hakee pubille myös B-oikeuksia.

”Tarkoituksena on tuoda maailma Pispalaan maailman eri keittiöiden muodossa. Kollista tulee kansainvälinen lähiöpubi”, kertoo Jari Purosalmi.

Elävää musiikkiakin tulee silloin tällöin tarjolle. Kesän grilli- ja soppailloissa voi kuulla myös laulavaa kokkia.

Samainen laulava kokki, nimittäin Purosalmi itse, suunnittelee myös pesulaudansoitto-iltoja.

JV

Jukka Haverin pajassa tehdään animaatioita

Pispalan kirjastotalossa tapahtuu taas. Kirjaston alakertaa ollaan uudistamassa ja uusia toimintoja ollaan kokeilemassa. Yhtenä uutena toimintamuotona on kouluttaja **Jukka Haverin** maaliskuussa startannut animaatiopaja aloittelijoille, jossa tarkoituksena on valmistaa lyhytanimaatioita paikallisten ihmisten voimin.

Animaatiopajan kouluttaja Jukka Haveri kertoo, että tekotapana animaatiossa tekijä voi vaikuttaa kaikkiin kerronnan elementteihin. Tässä on työskentelyn helppous ja vaikeus. Työskentely sopii monille eikä vaadi suurta työryhmää ympärilleen.

”Lopputuloks, liikkeen illuusion luominen, on pääosin aina tyydyttävää huolimatta siitä miten paljon työhön on panostettu aikaa. Pääosin näistä syistä johtuen ajattelin tarjota mahdollisuutta animaatiopajaan Pispalan kirjastolla”, Haveri sanoo.

Lopputuloksiin Haveri ei ole asettanut muita kuin ajallisia rajoitteita. Töille olisi luonteva ensi-ilta Pispalan karnevaaleilla. Kuukauden aikana voisi valmistua 3–5 lyhyttä 1–3 minuutin mittaista animaatiota. Tämä tietysti riippuu osallistujien aktiivisuudesta.

Ryhmä on tällä hetkellä pieni, joten mukaan mahtuu vielä. Tähän mennessä ryhmä on kokoontunut kolme kertaa. Käsittelyssä on ollut animaatiotekniikoiden esittelyä ja on tehty ensimmäisiä animaatiokokeiluja. Huhtikuun lopussa aloitetaan ensimmäisen animaation kuvaukset.

Haveri on vetänyt animaatiokoulutuksia aiemmin Taiteen ja viestinnän oppilaitoksessa. ”Olen perehtynyt tuotantoihin oh-

jaamalla ja neuvomalla tuotannon eri osa-alueissa”, Haveri kertoo.

Leikkaus- ja tallennustekniikka on digitaalista. Digitaalinen leikkausasema mahdollistaa oman animaation toteuttamisen ilman kameraa piirtämällä tai skannaamalla kaikki kuvat.

Animaatiopajan pysyvyydestä Haveri toteaa, että tavallaan kyseessä ei ole kokeilu vaan Pyynikin vanhalla panimolla vuoteen 2001 asti toimineen av-pajan jatkoa. Kokemukset ratkaisevat tulevan.

Lisätietoa animaatiopajasta saa kouluttajalta sähköpostitse: jukka.haveri@pispala.net tai puh. 050 378 5045.

Kari Lehtinen

Salon
A. Karkkimaa
Pispalassa

Anneli Karkkimaa
Koukkarinkatu 11
33270 Tampere
puh. (03) 212 7887

P.S. Myös miesten hiukset

PR-ASENNUS OY
SÄHKÖ-PASSI
PISPALASTA

Sähköasennukset
Murtohälytyslaitteet
Huolto- ja vikapalvelut
Tarvikemyynti

Pispalan valtatie 56, tel. (03) 213 4330, fax (03) 213 4390
prasennus@co.inet.fi

Ilmoita Pispalalaisessa!

1/1 sivu 170 €
1/2 sivu 105 €
1/4 sivu 62 €

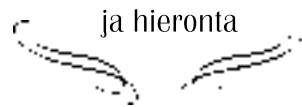
1/8 sivu 45 €
1/16 sivu 35 €

Pispalan valtatie 73 B
33250 Tampere
puh. 222 8508

ma-pe 9-17
la 9-13
(+ sop. mukaan)

Pyynikintorin fysioterapia
ja hieronta

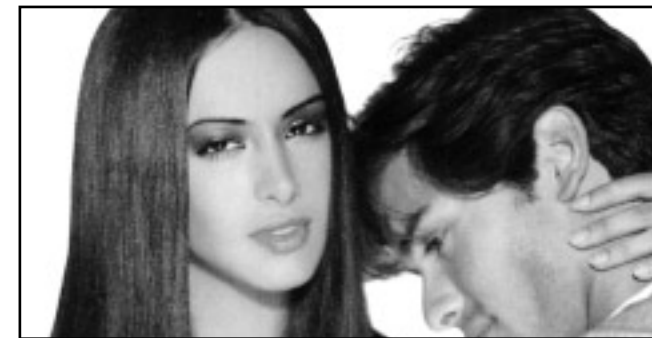
Pyynikintori 4
33230 TAMPERE
puh. (03) 222 9295

Fysioterapeutit
TIINA HEMMILÄ
MARJA-LEENA HYVÖNEN

bitpoint

MIKROTIETOKONEET JA OHEISLAITTEET

Pyynikintori 4-6, 33230 Tampere, p. 211 0877, fax 211 0855
<http://www.bitpoint.fi>

Kampaamo Anita Salminen
Pirkankatu 1,
33230 Tampere (03) 212 3967
keskiviikko suljettu

AUTOKOULU
PIRKKA
Pyynikintori 1, puh. 212 6222

Paras valmistujaislahja - ajokortti

K
LÄHIKAUPPA
TAHMELA
TAHMELAN VIERTOTIE 2
PUH. (03) 223 5241

Ympäristöystävällisyys on
tulevaisuutemme!

Avoinna ma-pe 7-21
la 9-18, su 12-16

APTEEKKI LÄHELLÄ SINUA

PISPALAN
APTEEKKI

Pispalan valtatie 2 U
puh. (03) 212 6962
Avoinna ma-pe 9-18, la 10-14

Kesäaikana 1.6.-31.8.
ma-pe 9.00-17.00,
la 10.00-14
heinäkuussa la suljettu

HAMMASLABORATORIO

MARKKU JÄRVINEN
erikoishammasteknikko

PYYNIKINTORI 8, 33320 TAMPERE. PUHELIN (03) 213 0329.

LOISTAVAA
PPG-LAATUA
DELTRON: TÄYDELLINEN
JÄRJESTELMÄ, JOKA UUDISTAA
AUTOMAALAUSTEKNIIKAN

PPG
auto refinish
Ykkösväri
Pispalan valtatie 40, 33270 Tampere
puh. (03) 3450 388, 0400 625 176 fax 3445 618

Pyynikin näkötorni

MAANKUULU
MUNKKI-
KAHVILA

Avoinna joka päivä 9-20
p. 212 3247

Pispalan haulitornia vastapäätä

VAAKON NAKKI
Pispalan valtatie 37
Tampere
avoinna: su-to 10.30-02.00
pe-la 10.30-05.00

JO 40 VUOTTA

Kaikki lasitusalan työt
asiantuntemuksella, myös peilit
ja taulujen kehystykset

PÄIVYSTYSNUMEROMME
214 0064

RITALASI RITALAN
LASILIIKE KY

Mustanlahdenkatu 26, 33210 Tampere. Puh. 212 4452
Varasto/myymälä: Etu-Hankkionkatu 20, puh. 363 3900

T:mi Hyhkyn huolto
Antti Antikainen

**Lumitöitä, nurmikon leikkausta,
maankuormaus- ja kaivutöitä**
AVANT-pienkuormaaja/kaivurilla.

Pättiniemenkatu 17 H 23, 33270 Tampere
Puh. 045 6722 490, koti (03) 344 1136
Pispala@nic.fi

PYYNIKINTORIN
PARTURI

PUH. 2130 086
PYYNIKINTORI 4
Kaija Riikonen-Schumacher

ti-pe 9.00-17
la 8.30-13
kesäla sulj.

Vanhat Arabia astiat
Pispalan valtatie 2U, Tampere, p./fax (03) 223 9864

Avoinna ti-pe 11-18, la 11-15, ma suljettu.
Kahvikuppimuseo auki samaan aikaan. Museossa 1 300 erilaista Arabia-kahvi-
kuppi ja vanhoja polkupyöriä v. 1880-1940. Pääsymaksu aikuisilta 2 €. Tervetuloa!

RIVINTEERI tmi

Vanhojen kiinteistöjen ylläpito ja kehittäminen, isännöintipalvelut

isännöitsijä, rak.mestari, rakennuskonservaattori Eija Kattainen

Rinnekatu 27 E 10, 33250 Tampere

puhelin 213 3509

HIUSTUKKU

Lisette

Ottman's Oy

Kampaamomyymälä

Pispalan valtatie 75
33270 Tampere
puh. (03) 3441 200
fax (03) 3441 225
ma 9.00–19.00
ti–pe 9.00–17.00
la 9.00–13.00, kesäla suljettu

Parturi-Kampaamo

HAIR Zone

Pispalan valtatie 75
33270 Tampere
ma–pe 9.00–17.00
–19.00

Sopimuksen mukaan!

puh. 223 8088

Yksilöllisen palvelun näköalakahvila

KAHVVERI

Maukasta kotiruokaa ja omakekoisia leivonnaisia.
Tilauksesta voileipäkakut, täyttekakut ym.

Pispalan valtatie 2, p. 213 0046.
Avoinnna ma–pe 5.00–16.00

Räätälöityä pitopalvelua!

TERVETULOA!

Pispalan valtatie 73 B
p. 2131 292
ma–la 11–21, su 12–21

SIELLÄ ASUU PARAS PIZZA

Pub Kujakolli.

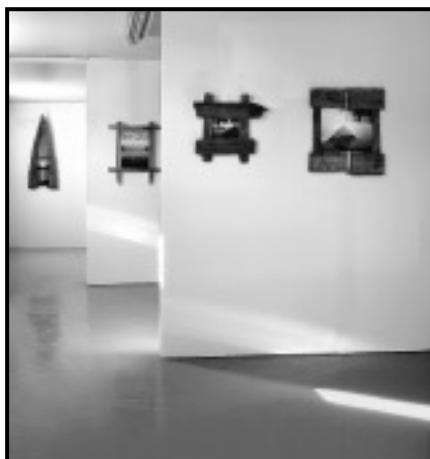
Tahmelan viertotie 2
p. 222 3353

Avoinnna
ma–to 15–23
pe 15–01
la 10–01
su 10–23

TAMPEREEN LIHAJALOSTE OY

Puhelin (03) 344 0264

työhuone/galleria

TIMO-OLAVI JALKANEN

Pispalassa

valokuvateoksia
esillä ja myynnissä
myös Taru Syrjäsen lasiteoksia

Mäkikatu 80, Tampere, avoinna sopimuksen mukaan, puh. (03)3450257.
Katso www.databooks.com/timojalkanen, timo@ databooks.com

Parturi-Kampaamo

NYT MYÖS MEIKIT &
KYNNET & IRTORIPSET
Sanna Hiltunen

35 v
19.5.2002

KIITOS TEILLE,
ASIAKKAANI
yhteisistä vuosista

Merkkipäivää vietän työn
merkeissä. Kahvipannu
kuumana 20.–25.5.

TERVETULOA!

Synttäritarjouksia hiustuotteissa

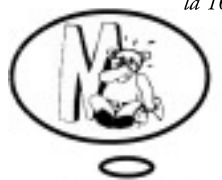
Pispalan valtatie 2A
ark. 9–17, la 8–13, ma sulj.
kesäaikaan la sulj., ma auki

puh. 222 9039

OMAT KONSTIT EIVÄT AINA RIITÄ!

Lääkäripalvelut koko perheelle

avoinna: ma–to 8–18, pe 8–17,
la 10–15

Lääkäri
Laboratorio
Fysioterapia
ja hieronta
Työterveys-
huolto
Solarium

(03) 3142 0100

MEDICUS OY Pispalan lääkäriasema
Pispalan valtatie 1 u. 33250 Tampere

TAMPEREEN KAUPUNGIN LIIKENNELAITOS

Kulje nyssellä

Tampereella on toimiva
joukkoliikenne. Käytä Sinäkin
sitä hyödyksesi ja tee työmatkat
ammattikuljettajan kyydissä.

Hae itsellesi
neuvonnasta, Keskustori 5,
matkakortti ja hyppää nyssen kyytiin.

Tervetuloa!

www.tampere.fi/tkl

TULE MAISTAMAAN!

(Alkoholitt. % alle 2,8. Ei alle 18-v.)

UUTUUS!
OAKMORE

Ideal WHITE ja RED

Markkinoiden parhaat ruokaviinit

Iaito pehmeä, tummempi tamminen
maku, täyteläistä ja parasta. Bento-
niitti ja tanniini antaa ammatti-
maisemman sävöyksen!

Ideal 19,90 € (25,10 €)

Bacchus 16,90 € (21,70 €)

SUNSET

Ciderit 12,90 € (16 €)

Bacchus 2 PÄIVÄSSÄ

valmistettu viinistä

18,40 € (21,70 €)

19,90 € (25,10 €)

(Raparperit käymään uutuuskilla!)

Kartano valko-
tai punaviini

+ 4 kg
sokeria
ilmaiseksi

13,60 € (16,25 €)

Superhiivan ostajalle Mixit Esanssi 0,60 €. SOKERI-etu 1 €/kg

15 vuotta Pispalassa • Jo 35 vuotta alan kokemusta

VIINI JA OLUT TARVIKE SHOP

Pispalan valtatie 21
p. 222 9661
Av. 10–18 la 10–14

Tampereen Tietokonekauppa

www.tietokonekauppa.com

Kaikki tietokoneista: myynti, vuokraus, huolto ja tarvikkeet.

*Haulitornia vastapäätä Pispalan-
valtatiellä*

Tampereen Tietokonekauppa
Pispalanvaltiatie 39
33250 TAMPERE
Puh. 03-31419700
email.
myynti@tietokonekauppa.com

Pömi®
TIETOKONEET SUOMESTA

Rajaportin

SAUNA

- Suomen vanhin yleinen sauna
- puh. 222 3823
- avoimna **ma 18–22** (alk. 13.5.), ke 18–22 pe 15–21, la 14–22
- **toukokuun maanantait ilmaisia!**
- naisten ja miesten osastot
- maksu 4,5 € klo 17 asti 2,5 €
- myös tilaussaunoja, puh. 040 776 5198
- la 8.6. suomalaisen saunan päivä: erikoisohjelmaa

KAHVILA

- avoinna kuten sauna, mutta vähintään tuntia pitempään
- ruoka-annoksia, pikkusyötävää, kahvia, pullaa, jäätelöä, olutta, siideriä...
- n. 15 paikkaa sisällä +15 terassilla
- tilauksesta myös muina aikoina (esim. tilaussaunojen yhteydessä): tiedustelut puh. 213 0117

HIEROJA

MASAN HIERONTA

- avoinna saunapäivisin
14–21, tarvittaessa muul-
loinkin
- hinnat:
15 min 8 €
30 min 15 €
60 min 25 €
- lahjakortti 12 € (15 min hie-
ronta, sauna ja pullakahvit)
- ajanvaraukset miel. ennak-
koon puh. 0400 804 217

Rekisteröity hieroja
MATTI NIVALA
urheiluhieroja, shiatsu-
terapeutti, hevoshieroja

Pispalan valtatie 9

<http://manseyhteisot.uta.fi/pispala/yhdistykset/saunayhdistys>

PISPALAN PULTERI
 RUOKAA JA JUOTAVAA
 AITOA TUNNELMAA
 OIKEUDET
 LEGENDA 1968 VUODESTA

RUOKA-ANNOKSIA, ESIM.
VALKOSIPULIFILEE,
VOIKUHA, SILAKKAPIHVIT,
PYTTIPANNU, LIHAPULLAT,
HUNAJABROILERI, KASVISLAUTANEN...

SUPERPIHVI MAUN MUKAAN

PIKKUANNOKSIA

TALON SALAATTI

JUOTAVAA

Avoinna
arkisin 11–02
la-su 12–02

Keittiö avoin
ma-pe 11–16
la 12–18
su 12–19

Pispalan valtatie 23
puh. (03) 212 5211

KULTTUURIN MATKASSA

Kulttuuripalvelut

Kaupunginorkesteri

Tiedotus

Eläkeläistoiminta

Unipoint

Vuoltsu

Nuorisotilat

Tullikamari

Haihara

Uikiinsaari

Nuorisopalvelut

Aluetoiminta

Ohjelmapalvelut

Maahanmuuttajatyö

Musiikkijuhlat: Jazz Happening, Biennale, Tampereen Sävel

Tampereen kaupungin kulttuuritoimi järjestää monipuolisesti tapahtumia konserteista taidekursseihin, päivähyppyistä näyttelyihin ja lasten leireistä eläkeläiskerhoihin. Tulevana kesänä Uikiinsaari tarjoaa värikästä toimintaa kaiken ikäisille, samoin Haiharan taidekeskus. Tulossa on myös Pyynikki 2002 -kirjailijatapaaminen, puistokonsertteja, aluetapahtumia, useita näyttelyitä, kesäleirejä ja leikkikenttätoimintaa sekä kursseja Vuoltsulla. Mutta vielä ennen kesää juhlitaan Toista eurooppalaista satufestivaalia 8.-12.5.2002 Tampere-talossa ja Tullikamarilla musiikin, tanssin ja teatterin merkeissä. Festivaaliin kuuluu myös tuttu Hulinahyrrä-perhetapahtuma. Uuraa lippusi ajoissa!

Kysy lisää:
Tampereen kaupungin kulttuuritoimi
Puutarhakatu 11
PL 487, 33101 Tampere
p. 03-3146 6137
fax 03-3146 6756
www.tampere.fi

Seuraa kesäilmoituksiamme mm. Tamperelaisen Minne Tänään -palstalla.